

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Narodna za tucemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711.

Zveza kulturnih društev v Ljubljani opravlja veliko prosvetno delo

V društveni dvorani v ljubljanski Kazini se je v nedeljo vršila redna letna skupščina Zveze kulturnih društev ob polnoštevilni udeležbi odposlancev včlanjenih društev. Posebno važnost je dobila v vrsti vsakoletnih skupščin s tem, da je bil za novega predsednika izvoljen minister g. dr. Albert Kramer, kar so z velikim navdušenjem pozdravili vsi zborovalci.

Ker je bil predsednik direktor g. Jug zadržan, je v njegovem imenu otvoril skupščino podpredsednik g. Marš ter med odposlanci še posebej pozdravil ministra g. dr. Kramerja, zastopnika marinarin polkovnika g. Vidmarja, profesorja g. dr. Čermelja za Jugoslovensko profesorsko društvo, načelnika prosvetnega oddelka pri banski upravi profesorja g. Breznika in inspektorja g. Vrhovnika, g. dr. Brezgarja, g. dr. Jegliča, profesorja gosp. dr. Zalokarja in g. dr. Pestotnika.

Ob otvoritvi se je predsedujoči spominjal Llagopokojnega velikega kralja v izbranih besedah, ki so jih vsi zborovalci poslušali stoje. Z našim kraljem Uediniteljem je padel vojak in junak, ki je z nepopisno hrabrostjo in modrostjo vodil svoje čete od zmage do zmage. Vsa njegova zgodnja mladost in vse delo dozorelega moža sestavlja vrsto velikih dejanj za osvoboditev zaslužjenih delov domače zemlje. V zgodovino bo trajno ostal kot kralj Uedinitelj. Slava velikemu kralju! Živel kralj Peter II!

Tajnik profesor g. dr. Mihelak je v obširnem poročilu podal sliko enoletnega dela.

Delo zveze v teh časih zapletenega državnega gospodarskega in družabnega razvoja ni samo prosvetno, ampak tudi narodno in politično delo,

toda seveda ne politično v smislu strankarskih obračunavanj, marveč v smislu one globlje politike, ki oblikuje usodo in bodočnost naroda. Zveza si je postavila program narodne, sokolske prosvete tako na področju kulture in državne vzgoje kakor gospodarske izobrazbe. Ljudska prosveta zveze je gibanje, usmerjeno k smotru, da dviga v poedineu in narodu narodno in družabno zavest in zadovoljnost. To gibanje je v današnjih časih ogromnega pomena, da privede narod in mladino k pravilnemu pojmovanju vseh naših narodnih vprašanj. Dati narodu vero v jugoslovenski razvoj, je zgodovinska naloga zveze.

V smislu sklepa zadnjega občnega zboru je dobila zveza nova pravila, ki v bistvu določajo, da ni več širšega upravnega odbora in da ima vsako društvo pravico poslati na občni zbor le po enega odposlanca.

V preteklem letu je bilo zvezi prijavljenih 380 društev,

med njimi 133 ustanovnih in 247 rednih članov. Število članstva beleži znaten prirastek: pristopilo je 45 novih društev, izstopilo pa devet.

Zveza svojega prosvetnega gradiva še ni tako izpopolnila, kakor to vrše slične zveze drugod.

Ima 172 iger v 791 izvodih in 23 partitur. Število gledaliških iger se je v tem poslovnem letu pomnožilo za 12. Eden izmed najlepših uspehov sedanje uprave pa so predavanja. Zveza daje na razpolago nad 430 predavanj najrazličnejše vsebine.

50 predavateljev je stalno na razpolago za širjenje prosvete po deželi. Vsega je bilo lani prirejenih 170 predavanj, katerih se je udeležilo nad 20.000 oseb. Izmed večjih prireditvev je treba omeniti narodno-političen tečaj, ki je trajal od 16. do 19. aprila in ki se ga je udeležilo 140 mladih prosvetnih delavcev iz raznih krajev banovine. Upravni odbor je sprejel tudi pobudo, da se izda Žerjavov zbornik in da se uredi Žerjavov muzej, da se tako počasti spomin velikega voditelja in ustanovitelja Zveze kulturnih društev. V ta namen je bil izvoljen poseben odsek, ki ga vodi sodnik g. dr. Bažjič.

Knjižnični odsek

je osredotočil svoje poslovanje v tem letu na razdeljevanje knjig, ki jih je zveza prejela od knjižne zbirke, ki jo je predlanskim izvedla visokošolska podružnica Družba sv. Cirila in Metoda. Knjig je bilo vseh skupaj 6953, a večina med njimi je bila nerabna. Porabne pa je zveza razdelila med 54 društev, ki so prejela vseh skupaj 3549 zvezkov. Potrebno bi bilo, da bi zveza prejela od slovenskih knjižnih založb stalno po več izvodov knjig za knjižnice na deželi, ki si spričo slabega gnotnega stanja ne morejo omisliti knjig in tako ne morejo svojega prosvetnega dela med ljudstvom izvrševati v oni meri, kakor bi bilo to potrebno. Prav tako pa bi bilo potrebno, da bi vse knjižnice poslovale po istem načrtu. Večino podeželskih knjižnic vodijo učitelji, ki pa pogosto menjujejo svoja službena mesta in se morajo zmerom iznova uvajati v način poslovanja.

V dramskem odseku,

ki ga vodi pisatelj g. Špicar, se opaža, da bi društva rada imela na razpolago več narodnih iger in lahkih spevoiger. Manjka zlasti veselih, lahkih del, ki zahtevajo enostavne odre in majhno število osebja.

O delovanju kinematografskega oddelka

je tajnik navajal, da je na neko grajo, ki se je pojavila v listih, odsek podrobno preučil vse gradivo v odnosih med kinoma Matico in Ljubljanskim Dvorom in je ponovno dognal, da je poslovanje povsem v redu in da doniša Ljubljanski Dvor zvezi trajno lepe dohodke.

V prav dobrih odnošjih je bila naša zveza s svojo mariborsko posestrimo, prav tako pa tudi z vsemi ostalimi narodnimi prosvetnimi društvi.

Med najlepša dela, ki jih je zveza izvedla v lanskem poslovnem letu, je treba šteti

ustanovitev ljudskega vseučilišča.

Lani je zveza dala v ta namen 10.000 Din. Pod predsedstvom direktorja g. dr. Lokarja nova ustanova prav uspešno deluje. Doslej je bilo pod okriljem ljudskega vseučilišča pet predavanj v dvo-

rani Delavske zbornice. V prostorih državne trgovinske akademije pa sta bila dva tečaja, prvi o naši državi, drugi pa o sodobnih družabnih in političnih vprašanjih. Pri snovanju te prepotrebne vzgojne ustanove je zveza sicer naletela na mnogo nerazumevanja, a z vztrajnim delom je vendarlo njena misel zmagala in uspehi niso izostali.

O vprašanju preosnove ljubljanskega radia

je zveza po lanskem občnem zboru poslala posebno spomenico posameznim ministrstvom. Nekaj časa je tudi sodelovala v radijskem svetu, čeprav je bila od vsega početka na stališču, da je naš radio potreben temeljite preureditve. Z dohodki, ki jih prejema naša ljubljanska postaja, bi se naš radio lahko lepo izpopolnil.

Na koncu je tajnik v imenu blagajnika g. Pogorelca prečital še

blagajniško poročilo

in pri tej priliki izrekel toplo zahvalo tudi banski upravi in mestni občini za njuni podpori. Proračun za novo leto, ki znaša 123.000 Din, ima med dohodki kot največjo postavko 50.000 Din od kina Ljubljanskega Dvora.

Po kratkem odmoru so sledile volitve novega odbora. Tajnik g. dr. Mihelak je najprej sporočil, da je dosedanji predsednik direktor g. Jug javil upravnemu odboru, da zaradi preobloženosti z drugimi posli ne more več prevzeti predsedniškega opravila. V tem važnem času, ki ga preživljamo, ko se na vseh področjih javnega življenja zastavljajo nova vprašanja in tudi prosveto čakajo nove hude naloge, se je upravni odbor v sporazumu z zastopniki podeželskih društev odločil, da predlaga

za novega predsednika ljubljanskega narodnega poslanca, ministra dr. Alberta Kramerja.

Skupščina je ta predlog sprejela z burnim odobravanjem. Nato pa je predsedujoči zaprosil novoizvoljenega predsednika, da zavzame svoje mesto.

NAGOVOR PREDSEDNIKA DR. ALBERTA KRAMERJA.

Predsednik g. dr. Kramer se je najprej v toplih besedah zahvalil za zaupanje. Sprejemem to važno in odgovorno mesto, je nadaljeval, čeprav bi rajši videl, da bi bilo v drugih rokah. Dosti bremen je že na mojih ramah. Z željo, da jaz prevzamem mesto predsednika zveze, čeprav je toriče mojega delovanja prav za prav drugod, ste najbrž hoteli dati našemu osrednjemu prosvetnemu združenju poseben poudarek. Razmere so danes takšne pri nas, da se prosvetno delo ne dá ločiti od državnoin nacionalno-političnega dela. Napredna misel je nerazdružljivo zvezana z jugoslovensko mislijo. Zveza naprednega prosvetnega dela je najmočnejša trdnjava jugoslovenske misli.

Razmere za napredno prosvetno delo so bile med Slovenci od nekdanj težavne. Mnogo zaprek je bilo na vseh straneh stavljenih temu delu in treba je bilo vedno velikega napora, da so se dosegli

uspehi. Bilo je to že od nekaj delo prostovoljcev, ki so bili navezani na same sebe in na svoje moči brez podpore od zunaj. Tudi v naši narodni svobodni državi napredno prosvetno delo, ki je obenem državno in narodno, ne uživa še tiste pozornosti, ki jo zasluži. Tu bo treba zastaviti šile in v največje zadoščenje mi bo, če bom mogel tu kaj pomagati.

V preteklem letu smo dosegli za naše prosvetno življenje razveseljiv uspeh: vprašanje osnovnega šolstva v dravski banovini smo za dobršno mero premaknili naprej s tem, da je bilo nastavljenih čez 500 novih učiteljev. To pomeni za naš prosvetni napredek mnogo, nekaj pa pomeni tudi za našo zvezo. Na deželi leži vse breme prosvetnega dela na učitelju in na onih drugih prav redkih izobražencih, ki živijo na vasi. Mi iz središča lahko podeželju dajemo pobudo, a brez požrtvovalnosti in pobudnosti onih tam zunaj ne bi bilo uspehov. Moja dolžnost bo, da kot predsednik izkušam poglobiti stike med njimi, ki jim je odmerjen prav za prav važnejši delež, in nami, ki delamo v središču, da bomo napredni jugoslovenski ljudje v resnici sestavljali četo, ki bo s prosveto znala dvigniti narodno zavest in smisel za pomen samostojnega narodnega življenja.

Posebno drago mi je, da vidim toliko mladih prosvetnih delavcev v tem zboru. Treba nam je priliva novega duha, novih sil, kakršne premore samo mladi rod, ki se je rodil že v svobodi. Z vami nam bo lažje razumevati, da je naša največja in najsvetejša dolžnost, čuvati in prako vseh pokrajinskih in plemenskih mej utrjevati zavest skupnosti in nerazrušnega edinstva. Pod nobenim pogojem ne smemo izgubiti zveze z ostalimi deli našega naroda, za nobeno ceno ne smemo dopustiti, da se Slovenci v narodni državi prosvetno osamimo. Takšno osamljenje bi bilo naša smrt. Zveza kulturnih društev ima torej še mnogo večje naloge, kakor je njeno vsakdanje podrobno delo. Če bomo tako razumeli svoje naloge, potem smemo računati, da se bo še bolj cenila važnost zveze v celotnem jugoslovenskem državnem življenju.

V skromnosti naših razmer seveda za kulturno delo ni na razpolago sredstev, kakršnih so deležna prosvetna združenja pri drugih narodih. Nam so še zastavljena vprašanja, ki so drugod že davno rešena. Film, radio, ljudsko vseučilišče, vse to je pri nas šele v prvih začetkih. Kar so Nemci, Čehi in drugi dosegli s svojim narodnim filmom in s svojim radijem, vsega tega pri nas še ne poznamo. Mnogo dela nas čaka še vse, ne v mali meri tudi našo

zvezo. Z zadoščenjem moramo pozdraviti uspeh našega mladega ljudskega vseučilišča, ki je pokazalo, koliko žele po znanju živi v naših širokih ljudskih vrstah, če bi le bilo več ljudi za to delo in več sredstev na razpolago. Nasproti drugim narodnim združenjem, kakor so Sokol, Družba sv. Cirila in Metoda, Narodna odbrana, Jadranska Straža, s katerimi smo v najboljših delovnih stikih, ima zveza povsem točno odrejeno mesto: njej ostane področje, kjer je treba z naukom krepiti duhovne sile naroda, da dvignemo stanje njegove kulture in z njo narodne samozavesti in občutek sile, ki nas navdaja v sklopu vsega jugoslovenskega naroda. Zveza je jugoslovenska organizacija in slovenska obenem, ker hočemo s svojim delom potrditi slovensko kulturo v sklopu jugoslovenske narodne celote.

Na koncu svojih izvajanj je predsednik gosp. dr. Kramer prosil vse za sodelovanje. Z zagotovilo svoje iskrene vdanosti narodnemu delu je predsednik zaključil govor, ki ga je skupščina sprejela z burnim odobravanjem.

Soglasno so bili

nato izvoljeni v upravni odbor

še gg. direktor Pavlič, Špicar, dr. Bajič, Hiter, Pohare, inž. Zajc, agronom Jamnik, Juvan, Tonja, Pogorelec, Marn, Ribičič, dr. Cruden, dr. Boris Puc, in dr. Mihelak, v nadzorni odbor pa gg. ravnatelj Jeran, inž. Bevc, Breznik, direktor Jug in Verbič. Predsednik mariborske Zveze kulturnih društev g. Pirce je nato izrazil še bratske pozdrave ena-

kega združenja iz severnega obmejnega pasa in predsednik g. dr. Kramer je obljubil, da bosta obe osrednji prosvetni združenja gojili med seboj najtesnejše stike.

Občni zbor je poveril predsednika g. dr. Kramerja, da dosedanjemu predsedniku direktorju g. Jugu sporoči pristržno zahvalo za njegovo dolgoletno požrtvovalno vodstvo zveze. Dalje je bilo naloženo novemu odboru, da ponovno poizkusi izvesti v življenje kulturni svet. Naposled je predsednik g. dr. Kramer prosil prosvetnega načelnika g. Breznika in inšpektorja g. Vrhovnika, da bi bila na odločilnih mestih verna tofmača važnosti dela, ki g. vrši v naši javnosti Zveza kulturnih društev.

Po občnem zboru je bila

prva seja novega odbora,

ki se je konstituiral takole: predsednik g. dr. Albert Kramer; podpredsednika gg. sodnik dr. Stojan Bajič in pisatelj Jakob Špicar; tajniki gg. dr. Boris Puc, Boleslav Hiter in Franc Juvan; blagajnik g. Drago Pogorelec; odborniki gg.: direktor Rado Pavlič, prosvetar ljubljanske sokolske župe Janez Pohare, profesor dr. Josip Mihelak (ki je bil doslej prvi tajnik, a zaradi preobilice poklicnega dela tega opravila ni mogel več sprejeti), inž. Slavko Zajc, agronom Jamnik, Ivan Tonja, Fran Marn, Ivan Ribičič. V nadzornem odboru so gg.: inž. Bevc, načelnik Breznik, profesor Jeran, direktor Jug in akademik Verbič. Na odborovi seji je predsednik g. dr. Kramer toplo čestital k življenjskemu jubileju odličnemu prosvetnemu delavcu, podpredsedniku Zveze kulturnih društev g. Jakobu Špicarju.

Zmerom več naših izseljencev se vrača

Prav zaletno sliko o valovanju huda gospodarske stiske nam nudi letno poročilo, ki ga je izdelal ravnatelj izseljenskega komisariata v Ljubljani g. Fink. Brezposelnost v naši državi spravi marsikatero delavca na misel, da bi si poiskal dela v tujini, toda meje so zaprte na vse strani. Naravnost sicer nobena država ni prepovedala priseljevanja, dejansko pa po vseh državah veljajo tako strogi predpisi, da mimo njih nihče ne more v te države za kruhom.

Tako velja tudi za Zedinjene države že zmerom številu (kvota) 845 oseb, ki smejo na leto iz Jugo-

slavije v Zedinjene države. Toda vsakdo, ki bi rad uporabil to pravico, se mora izkazati z zapriseženo izjavo kakšnega ameriškega državljanu, ki premore najmanj 20.000 dolarjev premoženja, da je poskrbljeno zanj in da v Ameriki ne bo iskal dela. Izven tega števila lahko potujejo v Ameriko samo otroci in žene ameriških državljanov, ki so ostali v stari domovini.

Zelo izpremenjene številke nam kažejo podatki o naših sezonskih delavcih, ki hodijo vsako leto v Francijo in Nemčijo za kmetijskim delom in ki so skoro le Prekmurci. Medtem ko je v Francijo ho-

FARAONOV DEDIČ

«Deklica je prosta!» pravi šejk. «Ti pa ostaneš v naši oblasti! Pol milijona vzamemo za kazen, ker je prišel denar prepozno. Moji ljudje so morali na denar šele čakati. Če te pa boče dekličim oče odkupil, mora poslati še pol milijona piastrov!»

Ta podlost ujezi sodnika.

Ne pomisli na to, da je docela odvisen od teh roparjev. Jeza ga premaga.

«Nesramni banditi!» vzklikne. «Požrečni capin! Niti piasra ne dobiš več od nas.»

«Potem boš visel, pes!» se zadere šejk, peneč se od jeze. «Kakor hitro vzile solnce, te bodo naši obesili!»

«Strahopetni morilec!» kriči Sodnik zaničljivo. «To je torej zahvala, da sem vam otel poglavarja?»

Šejk strašno zakolne, pograbi meč, a nekaj Beduinov ga zadrži, kajti Sodnikova neustrašenost jim je vseč.

Neli, ki je kakor okamencela opazovala ves prizor, skoči vmes.

«Še pol milijona zahtevaš?» se obrne na šejka.

«Da! Pol milijona ali pa življenje!» zaškrti.

«Dobil ga boš!»

«Nikoli ne dovolim tega!» odvrne Sodnik. «Če vrže oče še enkrat toliko denarja tem banditom pred noge, še zmeraj ne bodo zadovoljni. Kdo more verjeti takemu goljufu brez časti?»

Divji kriki so odgovori na te besede. Beduini se čutijo užaljene in potegnajo meče iz nožnic.

Samo še ena sramotilna beseda in razsekali bi bili neprevidnega moža.

Toda zdaj je že šejk najmirnejši med njimi, kajti v njem je zmagal «zlati bog» nad jezo. Zato pomiri svoje tovariše.

Ker misli iztisniti s pomočjo jetnika še pol milijona, ga hoče za zdaj obvarovati s svojo oblastjo.

Neli se noče ločiti od svojega prijatelja, ampak reče, da bo ostala z njim tako dolgo v ujetništvu, dokler ne bo njen oče vsega zvedel.

Zadovoljno pomrčikne šejk in s spremstvom odide. Jetnika ostaneta spet sama.

Zastoj roti Sodnik gospodično Neli, naj se ne briga več za njegovo usodo, in jo lepo prosi, naj takoj odide.

Toda kako bi mogla ponoči sama potovati?

«Počakajva!» ga skuša potolažiti. «Jutri pride sem Brissak z moštvo. Potem se bo dalo lažje govoriti s temi banditi!»

Od Brissaka Sodnik ničesar ne pričakuje. Nato se vrne v svoj kot, ki je v temi.

Mrko gleda Sodnik predse in premišlja o svoji usodi. Na oči mu lega spanec.

«Odločiti se moram: za beg ali za smrt!» Tako je sklenil.

Temna noč leži nad razvalinami starodavnega grada, kjer sta sredi med strašnimi Beduini ujeta Sodnik in Neli.

Američanka mirno spi na njegovi strani, a Sodnik ne misli na pokoj. Predzani načrti za beg mu blodijo po glavi. Ugiba na vse načine, kaj bi bilo boljše.

Njegova rešitev je le v begu. Mogoče, da bi res plačal Nelin oče še pol milijona, a Sodnik tega ne verjame. Denarja mu ne bi mogel nikdar vrniti.

Preponosen je, da bi se dal odkupiti s tako vsoto od mistra Barnuma. Mogoče bi oče to zaradi hčerke storil?

Roparji tudi v tem primeru ne bi pustili Sodnika mirno oditi.

Da ga šejk sovraži, čuti Sodnik prav dobro. Jasno mu je, da ga bo pogubil in ga ne bo pustil mirno oditi, tudi proti visoki odkupnini ne.

Samo tako dolgo ga bodo pustili pri življenju, dokler bodo upali, da denar mistra Barnuma še ni pri kraju.

Zato sklene Sodnik ubežati. Nič več ne sme odlašati. Danes je morda zadnja noč priložnost. Drugega mu ne preostane kakor beg ali smrt.

Ne more in noče se dati zaklati kakor žival od teh neusmiljenih roparjev. Bežati mora in se skriti pravočasno kamorkoli.

Samo še nekaj ga zadržuje. Ta misel mu je hujska kakor vse drugo.

Kaj naj pusti Neli v rokah teh maščevalnih sinov puščavo? Če bi ubežal sam, je prav gotovo ne bi izpustili. Toda beg bi bil varnejši, če bi ušel

dilo prejšnja leta vsako pomlad okrog 4000 naših kmetijskih delavcev, jih je lani našlo v Franciji zaposlitev samo okrog 2000. V Nemčiji jih je prav tako bilo zaposlenih približno 2000. Ti Prekmurci ostajajo na francoskih in nemških posestvih od aprila do novembra, tako da izorjejo, posejejo, požanjejo in pospravijo za svoje gospodarje, na zimo pa se s skromnimi prihranki nekaj tisočakov vrnejo k svojim družinam v domovino.

Število povratnikov iz raznih držav je lani močno naraslo. Vračajo pa se v pretežni večini brez prihrankov. Samo kdaj pa kdaj se še pripelje kakšen srečen stric iz Kanade ali Amerike, ki prinese toliko dolarjev s seboj, da si kupi v domači vasi posestvo. Lani se je vrnil en takšen Kanadec, ki je kupil kar dve posestvi nekje na Dolenjskem, en Amerikanec pa je naložil 6000 dolarjev v Mestni hranilnici ljubljanski. Ta dva povratnika sta pač samo srečna bogatina med stotinami drugih, ki se vračajo brez vsega. Povratniki iz Francije in Holandije sicer prinašajo po navadi s seboj po nekaj tisočakov, a ker nikjer ne dobe dela in zaslužka, jim skromni prihranek hitro skopni. Mnogi povratniki zato padajo na breme naše javne socialne oskrbe. Tudi iz sklada za podpiranje izseljencev, katerega sredstva se zbirajo iz podpor banske uprave in izseljenskega sklada pri ministertvu za socialno politiko in narodno zdravje, je lani izseljenski nadzornik nakazal 318 prosilec za 52.688 Din podpor.

Iz Holandije se je lani 20 naših brezposelnikov preselilo v Perzijo, kjer so dobili zaposlitev pri gradnji železnice. Na pobudo ministra za socialno politiko in narodno zdravje je naša vlada ustanovila v Teheranu jugoslovenski konzulat, ki pa še ni začel poslovati, tako da naša izseljenska oblastva še ničesar ne vedo o tem, kako se jim tam dolí godi. Ljubljanski zastopniki parniških družb so lani odpravili preko morja vseh skupaj 307 oseb (v Zedinjene države 208, v Kanado 94, v Argentino 3, v Avstralijo 2). Toda večina teh potnikov so bili na krajšem obisku v domovini. Sicer pa se po malem nadaljuje vračanje izseljencev v domovino, kar samo večja vrste naših brezposelnih. Zlasti v velikem številu prihajajo delavci iz Holandije, Francije, Belgije in Nemčije. Trije veliki transporti so lani iz Holandije pripeljali 282 naših delavcev, njihovih žen in otrok, eden iz Francije pa 150 oseb. Vseh skupaj se je lani vrnilo v dravsko banovino 650 naših izseljencev.

Mnogi izmed teh povratnikov bi želeli samo še, da bi jim naša železnice kako olajšale prevoz po-

hištva. Tudi delodajalci se že ob sklepanju delovne pogodbe zavežejo, da bodo ob morebitnem odpustu poravnali stroške za prevoz družin in njihovega pohištva do naše državne meje. Tako naši povratniki po navadi srečno dospejo do Jesenic, a če so brez sredstev, odtod ne morejo dalje. Izseljenski komisariat jim sicer po možnosti nakaže podporo za osebni prevoz, tolikšnih sredstev pa ne premore, da bi jim ob prihodu v domovino poravnal prav vse potrebe. Nujno je, da se vsaj vprašanje vrnitve same reši tako, da naši ljudje ne bodo več na pragu svoje domovine doživljali razočaranj.

Politični pregled

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevski namestniki na predlog notranjega ministra in po zaslišanju ministrskega sveta odredili, da se **bodo v nedeljo 3. februarja vršile nadomestne volitve senatorjev za šestletno dobo**

po predpisih zakona o volitvah senatorjev, in sicer bodo volile: dravska banovina tri, savska banovina dva, vrbaska banovina dva, primorska enega, drinska tri, zetska tri, dunavska tri, moravska štiri in vardarska dva senatorja, skupno 23 senatorjev. Volitve senatorjev se vrše za šestletno dobo po odredbah zakona o volitvi senatorjev. Letos bodo nadomestne volitve za izpraznjena mesta 23 senatorjev, ki so jim ugasnili mandati na podlagi žrebanja. Volitve senatorjev se vrše po volilnih enotah. Vsaka banovina predstavlja po eno volilno enoto. Pravico voliti imajo narodni poslanci vseh srezov dotične banovine, vsi banški svetniki in vsi načelniki občin te banovine. Za senatorja je lahko izvoljen samo jugoslovenski državljan, ki je izpolnil 40. leto starosti in govori, bere in piše v narodnem jeziku. Nihče ne more biti istočasno senator in narodni poslanec. Volitve senatorjev so posredne in javne ter se vrše po volilnih imenikih.

Volilni imenik volilcev za senatorje dravske banovine sestavlja apelacijsko sodišče v Ljubljani.

Sodišče sestavlja volilni imenik po poročilih upravnih oblastev prve stopnje. Vsak volilec, ki ni vpisan v volilni imenik, ima pravico zahtevati njegovo popravo. Po razglasitvi ukaza o volitvah senatorjev se smejo zahtevati poprave v volilnih imenikih najkasneje do 10 dni pred volitvami. Po tem roku ne sme nihče zahtevati poprave, niti je

sodišče ne sme izvršiti. Najkasneje 15 dni pred volitvami se morajo predložiti okrožnemu sodišču na banovinskem sedežu v potrditev kandidatne liste. Kandidatno listo sme predložiti najmanj 50 oseb, ki imajo volilno pravico za volitev senatorjev.

Volilci smejo glasovati samo za potrjene kandidatne liste.

Volilščice je samo eno za vso banovino, in sicer na sedežu banske uprave. Ves čas glasovanja morajo sedeti za glasovalno mizo vsaj trije člani volilnega odbora. Glasovanje traja ves dan do 8. zvečer. Po končanem glasovanju se mora takoj ugotoviti, koliko volilcev je glasovalo, in vse drugo, kar se tiče poteka volitev. Ko ugotovi volilni odbor, koliko mandatov pripada posameznim listam, objavi izid in izda izvoljenim senatorjem pooblastila. Vse pritožbe zoper volitve se morajo poslati senatu neposredno ali po ministru za notranje zadeve. Pritožbo sme vložiti vsak volilec in notranji minister.

Angleški listi objavljajo dalje razburljive vesti o razvoju dogodkov v Rusiji. Po teh vesteh je notranji politični položaj v Rusiji tako resen, da se

Staljin bavi z mislijo, da se v zagotovitev notranjega miru in reda dajo vojski posebna pooblastila, kar bi pomenilo v bistvu uvedbo vojaške diktature.

kateri bi stal na čelu komisar Vorošilov ali pa general Blücher, poveljnik ruskih čet na vzhodu. Puntarsko gibanje je baje zlasti močno v Ukrajini, kjer so potrebni najostrejši protiukrepi.

V Rimu so se končala pogajanja med italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem in francoskim zunanjim ministrom Lavalom in se je dosegel

sporazum med Francijo in Italijo.

Tesnejše sodelovanje obeh držav v mednarodni politiki naj omogoči ureditev srednjeevropskih in drugih vprašanj, ki se tičejo obeh držav. Besedilo sporazuma vsebuje med drugim skupno priporočilo naslednicam bivše Avstro-Ogrske, da sklenejo pogodbo o spoštovanju medsebojnih mej in o nevmešavanju v zadeve svojih sosed. Dalje je bil dosežen sporazum v tem, da bosta Francija in Italija storili skupne ukrepe, če bi bila ogrožena neodvisnost Avstrije. K temu dogovoru bodo povabljene Nemčija, Madžarska, Češkoslovaška, Jugoslavija, Poljska in Rumunija. Po razgovoru je Mussolini izjavil novinarjem, da francosko-italijanski sporazum ni naperjen proti nobeni državi.

sam, kakor pa s slabotno žensko, ki potrebuje zmeraj opore.

Kaj naj stori? Take misli ga grizejo. Vse naokoli je mirno, celo straža spi pri ognju in nihče se ne gane. Noč je temna. Mesece bo vzšel šele pozno v noč.

Mirno je vse, kakor ne bi bilo žive duše v teh zapuščenih razvalinah. Le iz puščave se čuje tuljenje šakalov, ki iščejo ostanke, da bi se nasitili.

Naenkrat se zaslišijo iz teme koraki in črna postava se pokaže pri pojemajočem ognju.

Sodnik je hodil prav tedaj ob steni, da bi našel kakšno odprtino ali kakšen drug izhod. Že od daleč je spoznal šejka.

Kaj neki hoče sredi temne noči? Kaj se hoče prepričati, ali ni-ta morda že ubežala? Prišel je čisto nepričakovano.

Toda kakor je videti, se za stražnike niti zmanj ne. Počasi se bliža temnemu kotu, kjer počiva Neli Barnumova v sladkem spanju.

Sodnik stoji nepremično v drugem kotu dvorišča. Kako tiho se plazí beduinški vođa proti kotu! Kaj neki namerava? Kaj misli storiti ta ropar?

Da Sodnik ne leži, niti ne opazi. Gotovo je prepričan, da je ves prostor naokoli tako dobro zastražen, da na beg niti misliti ni.

Ozira se sicer okoli in opazi najbrž Sodnika v drugem kotu v temi. Nato se skloni počasi do speče Neli.

Njegovega prihoda deklica ni čula. Ko pa objamejo krepke roke nežno postavo in jo hoče pri-

viti bandit k sebi, se Neli zbudi in vidi rjavi, divji obraz nad seboj. Beduinove oči se svetijo kakor ogenj. Strastno jo gledajo.

Dekla, ki spozna roparja, pretrese blazen strah. S silo suno napadalca stran.

«Nesramni ropar! Nazaj! Ne pritakni se me več!» krikuje prestrašeno.

A nasilni sin puščave, ki mu strast prekipeva, se ne more več zadržati in z vso silo jo privije nas. Kaj jo hoče odvesti s seboj?

«Moja boš, moja ženica, ti lepa nedolžna golobica», sope napadalec in drži do smrti prestrašeno Neli v krepkem objemu.

Sodnik ni vsega videl, pač pa sliši Beduinove besede. Izpočetka obstoji kakor okamenel, a se kmalu zave, kaj je njegova dolžnost.

Tedaj zakliše novič Nelin klic:

«Gospod, pomagajte!»

Z enim skokom stoji Sodnik pri banditu. Zgrabi ga za tilnik in ga potegne nazaj. Šejk strastno zakolne in izdere meč. Toda preden more izvršiti svojo namero, ga treščí Sodnik z vso silo po glavi, da se sesede brez zavesti.

Sabla zleti po tleh in zavzvenč. V trenutku jo Sodnik pobere in jo zavijti nad banditom, da bi ga preklal, če bi zakričal.

«Za božjo voljo!» ga prosi Neli. «Ne umorite ga!»

Ropot je prebudil stražo pri ognju. Pazniki strmijo v temo, a ne morejo razločiti, kaj se godi v kotu. Vse je mirno in tiho. Nihče se ne gane.

Sodnik stoji tam, meč ima v roki in pripravljen je na obupen boj. Če ga dobe zdaj v roke, je po njem. Oba z Neli se zavedata nevarnosti položaja.

Mirna sta in brez glasu čakata. Ker se pobiti Beduin ne gane, se stražniki pomirijo in spet poležejo. Sodnik se oddahne.

«Zdaj pa naprej!» reče in prime deklo, ki se je še zmeraj treslo, za roke. «Zbežati morava, drugače naju ubijejo. Hitite za mano in bodite zelo oprezní!»

«Da, da!» šepče Neli in strah jo izpreletava. «Toda kako prideva mimo drugih stražnikov? Dobili naju bodo!»

Mimo stražo res ne smeta. To bi bilo preveč tvegano. Sodnik se boji, da bi se utegnil šejk zbuditi iz omedlevice, kajti tak udarec takšnemu orjaku ne škoduje bog ve kako.

Potem bi bil vsak poskus zaman.

Skloni se k njemu. Kakor mrtev leži na tleh. Pri padcu je priletel z vso silo ob kamen, zato se najbrž ne bo še tako hitro zavedel. Dokler leži v omedlevici, ga gotovo ne bo nihče po šotorišču iskal. Saj je prišel brez vsakega spremstva in pozna noč je že.

«Naprej!» pravi Sodnik odločno.

Neli potegne v kot; tam, kjer sta bila prišla že enkrat na prost, pri-leta tudi zdaj iz dvorišča.

Toda kam naj se obrneta zdaj, ko je vse polno stražnikov? Edina rešitev bo pač temna noč.

«Proti jugu se obrniva!» ji razlaga Sodnik, ko je že nekaj časa pazno meril okolico. «Tu doli so

DOPISI

MALA NEDELJA. Z zanimanjem smo Malo nedeljčani brali dopis v zadnji «Domovini». Popolnoma pravilno je dopisnik pohvalil delovanje sedanje občinske uprave, ki kaže mnogo dobre volje, da bi storila čim več za napredek Male Nedelje. Resnici na ljubo pa se mora ugotoviti, da se je storilo več napak, ki se jim naj v bodoče s složnim delom izkušamo izogniti. Tako je zadnji dopisnik v «Domovini» sam priznal, da je cesta skozi Kuršence na nekih mestih še zelo potrebna popravila. In stopnice še niso čisto gotove! Cesta na pokopališče in cesta proti Moravcem (proti Zorčevi kapeli) sta v obupnem stanju. Ne vemo, zakaj se je začela graditi cesta skozi Rožni dol, medtem ko se bolj važne in prometne ceste, ki so nujno potrebne popravila, puščajo v nemar. Vsem občanom je znano, da se je za popravilo ceste proti Moravcem preskrbelo več gramozov zastoj. Nekateri so obljubili ter gramoz tudi dobavili. Medtem pa dotičniki, ki cesto najbolj rabijo, obljube niso držali in niso dobavili obljubljenega količine gramozov. Dolžnost občinske uprave je, da po prisilnem potu pride do obljubljenega gramozov. — Te dni smo imeli v kratkem času kar tri mrličje. V nedeljo je spremlila velika množica ljudi na zadnji poti posestnika Vinka Vrbnjaka iz Moravcev. V ponedeljek so pokopali preužitkarico Andrašičevo iz Drakovcev, ki jo je smrt rešila 30letnega trpljenja zaradi strašne bolezni raka. Nenadno je umrla Ana Jakoševa, rojena Špindlerjeva, iz Sitarovcev. Nič niso pomagali napori zdravnikov. Pokojnica je umrla za oslabelostjo srca spričo prestanega strahu ob priliki požara pri sosedu. Komaj kratak čas poročena je morala zapustiti novi dom. Za skrbno gospodinjo, materjo in ženo žalujejo soprog, sinček, starši, bratje in sestre. Oče in mati sta nedavno praznovala zlato poroko. — Bodi vsem pokojnikom zemlja lahka, preostalim naše iskreno sožalje!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so bile za kilogram žive teže tele cene: kravam 2 do 3.50 Din,

telicam 2.75 do 3.75 Din, volom 2.50 do 3.50 Din, bikem 2.50 do 3.50 Din. Konji so se prodajali po kakovosti, in sicer od 700 do 3200 Din za glavo. Cene goveji živini so znatno padle.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov stari, po 50 do 70 Din, 7 do 9 tednov stari po 90 do 110 Din, 3 do 4 mesece stari po 130 do 150 Din, 5 do 7 mesecev stari po 220 do 250 Din, 8 do 10 tednov stari po 300 do 360 Din, 1 leto stari po 530 do 680 Din; en kilogram žive teže po 4 do 5 Din, mrtve teže po 3.50 do 8.50 Din.

HMELJ. Promet v Zatecu na Češkoslovaškem je znaten in je razpoloženje čvrsto. Cene so bile za izbrano blago 2200 do 2250, za prvovrstno 2150 do 2200, za srednjedobro 2100 do 2150 in za srednje 2050 do 2100 češkoslovaških kren za 50 kg.

Sejmi

14. januarja: Sv. Filip v Veračah;
17. januarja: Zelezniki, Kapela, Sv. Peter (srez Ljutomer), Cerklje, Kostanjevica, Kotredež, Petrovče, Slovenska Bistrica, Videm (Dobrepolje);
18. januarja: Dokležovje;
20. januarja: Beltinci, Kočevje, Sv. Peter v Slovenskih goricah, Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

Vrednost denar'a

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):

1 nizozemski goldinar za 23.08 do 23.19 Din,
1 nemško marko za 13.66 do 13.77 Din,
1 angleški funt šterling za 167.93 do 168.53 Din,
1 ameriški dolar za 33.72 do 34.01 Din,
100 francoskih frankov za 225 do 226 Din,
100 češkoslovaških kron za 142 do 143 Din,
100 italijanskih lir za 191 do 194 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu od 8.10 do 8.20 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 346 do 352 Din.

Kratke vesti

— **Kmetijski film v kranjskem srezu.** V teku mesecev januarja in februarja se bo predvajal v kranjskem srezu na več krajih zanimiv in poučen kmetijski film, in sicer 12. t. m. ob 18. v Gasilskem domu v Zabnici, 13. t. m. ob 7. zjutraj v Krekovem domu v Selcih nad Škofjo Loko, isti dan ob 15. v Sokolskem domu v Gorenji vasi nad Škofjo Loko, nadalje 19. t. m. ob 18. v narodni šoli v Olševku, 20. t. m. ob 7. zjutraj v Prosvetnem domu

v Šenčurju, isti dan ob 15. v Ljudskem domu v Cerkljah in 18. februarja ob 10.30 dopoldne v Kranju v kinu Taliji. Kmetijski film bo izredno poučen, zato se vabijo odločilni činiteљи prizadetih okolišev, da skrbijo za čim večjo udeležbo. Vabijo se tudi šole, da pridejo z odraslo šolsko mladino pod nadzorstvom.

— **Reja konj na Murskem polju** je že stara pagona gospodarstva. V posebno smer se je razvijala od tistega časa, ko so rejci začeli svoje priznane dobre živali požlahtnjevati s kryjo ameriških dirkačev. V zadnjih letih se je ustanovila posebna Selekcijnska zadruga za rejo ameriških dirkačev, ki izpopolnjuje zdaj delo Kola Jahačev in vozačev in Zadruga za rejo žrebet. Iz letnega poročila Selekcijnske zadruge posnemamo, da je njen občni zbor pred letom sklenil uvedbo rodovnika materinskih kobil in dnevnika mladih amerikancev. Do sedaj so pregledali, ocenili in vpisali v rodovnik 132 kobil. V teku leta so odpadle štiri kobile, zdaj je torej stanje 129. Najstarejši kobili je 25 let, nad 20 let jih je še 10, od 10 do 19 let 44, od 4 do 9 let pa 74. Zrebele so se te kobile v celem 94krat. Dirkala so vse 47krat. Najhitrejša je bila «Koketka» Ivana Bunderla v Veržeju. Pri premiranju lani dne 5. septembra v Ljutomeru je bilo 67 amerikancev poleg 37 polkrvnih in treh težkih konj. Amerikanci so dobili 39 daril v skupnem znesku 5320 dinarjev. Konjerejci zelo pogašajo plemenjaka Petra Mozarta, ki je poginil, ter se potegujejo za nakup njemu sličnega hitrega in lepega žrebea. Odločno so proti temu, da bi se kupil kak malovreden in neznan plemenjak. Za letos si žele dodelitve žrebecev Plungerja, Geldoradosa in Mac Filka. Žrebec Napomuk je nezaželen, ker ima na Murskem polju že dosti zaroda.

— **Pocenitev sladkorja.** Po zakonu o kartelih je bil ob novem letu razveljavljen sladkorni kartel. Ostala je le še Zveza sladkornih tvornic. Učinki te izpremembe so se na sladkornem tržišču že pokazali. V Vojvodini je tvorniška cena sladkorja padla od 4 na 3 in celo na 2.5 Din, v trgovini na drobno pa na 12 Din za kilogram. Pričakovati je, da se bo zdaj povpraševanje po sladkorju znatno povečalo. Zaradi visokih cen so tvornice lani prodale le 6000 vagonov sladkorja, kar je razmerno zelo malo.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

namreč konji. Če se ne polastiva dveh konj, ni rešitve!»

Čas poteka, nevarnost pa narašča z vsako sekundo. Hitro, kakor jima tema sploh dopušča, beži proti znojju hrita.

Spodaj opazita ogenj, ki ga kurijo stražniki. Pet ali šest Beduinov se sklanja naj plamenom. Videti je, da si kuhajo meso ali nekaj podobnega.

Zato se obrneta v drugo smer in se plazita ob preostanku staraga židu počasi iz šotorišča. Dolgo jima gre vse po sreči.

A Neli se neprevidno zadene z ного ob kamen, ki se zakotali nekaj korakov naprej.

Šum je zbudil pozornost stražnikov. Begunca eta v največji nevarnosti. Eden izmed Beduinov se ozre v to smer in položi puško ob lice.

Strašen strah zgrabi Neli, ki hoče zdrveti brez misli naprej. A preudarni Sodnik jo obdrži krepko v svoji roki. Polisne jo s silo ob zid in oba se potuhmeta.

«Tih!» ji šepne. «Ostanite zdaj hladnokrvni, naj pride, kar hoče!»

«A kaj, če naju najdejo?» trepečejo njene ustnice.

Stražnik se jima počasi bliža. Če se bo ozrl čez pol metra visoki žid, sta izgubljena.

Toda Sodnik je pripravljen na boj za obstanek. V pesti stiska šejkov meč, ki ga je iz previdnosti vzal s seboj.

«Mirni bodite in tihšite usta z robcem!» skuša pomiriti deklico. «Kakor hitro se skloni, bo po

njem. On ali midva! Niti oglasiti se ne sme! Mirno!»

Nekaj korakov pred njima je že Beduin in Sodnik se pripravlja na udarec. Neli se trese kakor šiba na vodi in si zatiska usta in oči. Toda sovražnik iznenada obstane.

Ker je vse tiho, noče iti naprej, ampak počasi odide.

«Bogu hvala, da ni bilo treba prelivati krvi!» vzdihne Neli, ko se že vrača Beduin k ognju.

A vse nevarnosti še niso za njima. Nista še iz šotorišča. Konji se pasejo spodaj v dolini pod razvalinami. Torej hitro tja.

Previdno se umikata stražam in dospeta srečno do ravnine. Tamkaj zagledata kakšnih šestdeset konj, ki so privezani na povodcih.

Na robu gori ogenj, a precej daleč, in tudi močno že pojema. Konji niso brez straže, toda pazniki menda niso pozorni, ker ne slutijo nevarnosti.

Pod palmami leže ti stražniki. Kdo ve, ali res tudi spe? Treba bo torej paziti. Sodnik se ne upa iz skrivališča na odprto trato, kajti tam se ne more skriti za noben kamen.

Neli pomigne, naj-ga počaka v tem prostoru. Nato se vrže na zemljo in pleza po vseh štirih do prostora, kjer stojita dva konja ločeno od drugih.

Ker sta najbližja, je najvarneje, da se polasti kar teh dveh.

Brez šuma se priplazi po mokri travi do konj. Obenem se pazno ozira na vse strani. Še nekaj minut in če bo imel srečo, sta konja njegova.

Sodnik misli že vstati in skočiti na konja, a v zadnjem trenutku opazi Beduina, ki čepi na tleh skoraj nepremično. Vsakdo bi si mislil, da je le siva skala.

Sodnik se je mislil prav tedaj vzdigniti, ko ga je zapazil. Strah mu šine v srce, toda le za trenutek.

Živali sta torej posebej zastraženi. Paznik drži vajeti v rokah, zato bi ga nedvomno zbudil, če bi mu jih hotel izpuliti iz rok.

Nekaj korakov za njim se Sodnik ustavi in ga opazuje.

Kako bi se polastil konj, si misli. Imeti ju mora, to je edina rešitev. Časa ne sme nič več zapravljati s tem, da bi ju hodil drugam iskat. Tudi drugje je nevarnost.

Z vsako sekundo je nevarnost večja; odločiti se mora.

Zgoraj v razvalinah je za enkrat še vse mirno, toda vsak trenutek lahko opazijo beg. Šojk se bo gotovo kmalu zbudil iz omotice in sklical ljudi. Zato ne sme odlašati.

Sodnik se vzpne kvišku. Ker se mu pa človek smili in noče prelivati krvi brez potrebe, stopi k vajetom, jih prime v roke in jih z ostrim mečem prereže. Špeči niti ne slutiti, kaj se godi zraven njega.

Oba konja sta zdaj prosta. Hitro jima natakne uzdi in ju z božanjem pomiri.

Nato pelje živali pazno s seboj pod palme, kjer ga Neli v strahu pričakuje. Dvomi, ali se mu bo posrečil pogumni načrt. (Dalje prihodnjič.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Rojstni dan Nj. Vel. kraljice matere Marije** se je praznoval 9. t. m. Njen rojstni dan pa letos ni bil dan veselja, temveč velike žalosti, saj ji je istega dne pred tremi meseci kruta usoda ugrabila draga življenjskega tovariša velikega kralja Aleksandra I. Uedinitelja.

* **Ptuj zgradi Dom kralja Aleksandra.** Tudi Ptuj se je odločil, da postavi doštosten spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju s tem, da zgradi na eni izmed najprometnejših ulic Dom kralja Aleksandra I.

* **Za novo leto se oproščajo zaporne kazni do šest mesecev zopora in tiskovni prestopki.** «Službene novine» objavljajo ukaz, ki pravi med drugim: V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevi namestniki po predlogu ministra pravde odredili splošno pomiloščenje v naslednjih mejah: I. Pomiloste se vsi tiskovni prestopki, ki so kot takšni kaznivi po zakonu o tisku in ki so bili storjeni do 1. januarja 1935. ne glede na to, ali je sodba že izrečena ali ne, ali je sodba izvršena ali ne in ne glede na to, ali se je kazensko postopanje že pričelo ali ne. Izvzeta so kazniva dejanja, ki se kaznujejo po zakonu o zaščiti države in kazniva dejanja iz poglavja XII. k. z. II. Podeljuje se splošno pomiloščenje za kazniva dejanja po gozdnem zakonu z dne 21. decembra 1929., v kolikor so bila zagrešena do 1. januarja 1935. ne glede na to, ali je sodba že izrečena ali ne, odnosno ali je sodba pravnomočna in ne glede na to, ali se je kazensko postopanje že pričelo. Izvzeta so kazniva dejanja po členih 142., 143., 144., 146., 148. in 149. zakona o gozdovih z dne 21. decembra 1929. III. Oproščajo se kazni osebam, ki so obsojene od civilnega ali vojaškega sodišča na zaporno kazen do največ treh mesecev ali na denarno globo do 2000 Din, odnosno ostanek te kazni. Izvzete so klevete in žalitve, ki se kaznujejo samo po privatni tožbi. IV. Oproščajo se kazni osebe, obsojene od civilnega ali vojaškega sodišča na zaporno kazen od 3 do 6 mesecev, in sicer ta kazen v celoti, odnosno njen ostanek pod pogojem, da pomiloščene osebe v teku 5 let od dneva te pomilostitve ne zagreše drugega kaznivega dejanja, prestopka ali prekršitve iz koristoljubja, kakor tudi ne dejanja, kaznivega po zakonu o zaščiti države ali iz poglavja XII. k. z. Izvzete so klevete in žalitve, ki se kaznujejo samo po privatni tožbi.

V. Od pomilostitve pod I, II, III so izvzeta kazniva dejanja po členih 307., 308. in 309. k. z., od pomilostitve pod I, III in IV tega ukaza pa so nadalje izvzete: 1.) Osebe, ki so obsojene po zakonu o zaščiti države ali za kazniva dejanja iz poglavja XII. k. z. 2.) Osebe, ki so kot državni, samoupravni ali drugi javni organi obsojene zaradi prejemanja podkupnine. 3.) Osebe, ki so pobegnile v inozemstvo in se do dneva objave tega ukaza niso vrnile v državo. 4.) Osebe, ki so obsojene poleg glavne kazni tudi še na sporedno kazen izgube častnih pravic ali na izgubo službe. 5.) Osebe, ki so že od sodišča pogojno obsojene. Določbe pod III. in IV. tega ukaza veljajo samo za osebe, ki so zagrešile kaznivo dejanje do dne 1. januarja 1935. Pri vseh teh pomilostitvah pa ostanejo nedotaknjene pravice države in zasebnikov glede povračila škode. Spore, ki bi nastali pri izvajanju tega ukaza, rešuje minister pravde.

* **Novi bani in senatorji.** Imenovani so: za bana vrbaske banovine dr. Bogoljub Kujundžić, minister v pokoju in narodni poslanec iz Beograda; za bana moravske banovine Dobrica Matković, ban dunavske banovine; za bana vardarske banovine Dragoslav Djordjević, ban vrbaske banovine; za bana dunavske banovine Mihajl Vasović, član glavne kontrole iz Beograda. Nadalje so imenovani za senatorje dr. Milan Stojadinović, finančni minister; Radoslav Dunjić, vrhovni inspektor predsedništva ministrskega sveta v pokoju in odvetnik iz Kruševca; Vatroslav Canjuga, profesor v pokoju in bivši župan v Bakru.

* **Pravoslavni božični prazniki** so se začeli na naš praznik sv. Treh kraljev. Na zvoje božične praznike imajo pravoslavni verniki prav lepe običaje, ki jih posebno svečano opravljajo v prestolnici. Vojaštvo beograjske garnizije je odšlo po badnjake (božična drevesa) na Košutjak. Poseben oddelek, v katerem so bile zastopane vse edinice beograjske garnizije in vse vrste orožja jugoslovenske vojske, je pod vodstvom konjenice kraljeve garde pripeljal badnjak na dvor, kjer ga je po starem običaju osebno prevzel Nj. Vel. kralj. Na dvoru sta se zglasila tudi predsednik senata dr. Tomašić in predsednik narodne skupščine dr. Kumanuđi ter sta v imenu narodnega predstavništva želela Nj. Vel. kralju in vseh kraljevih rodbini prijetne božične praznike in srečno novo leto, Nj. Vel. kraljici materi pa še posebej čestitala k njenemu rojstnemu dnevu.

* **Smrt stare savinjske korenine.** V častiti starosti 85 let je umrl v Petrovčah daleč okrog znani

g. Franc Ježovnik, tast petrovškega trgovca in posestnika g. Antona Vodenika, g. Marinića v Mariboru in g. Lorberja v Zalcu. Huda pljučnica je stisnila krepkega starčka, ki se ga bodo zaradi njegovega vedno vedrega značaja radi spominjali obiskovalci Vodenikove gostilne. Staremu Santelnu, kakor se mu je reklo po domače, je pisatelj g. Janko Kač v svojem «Gruntu» postavil nevenljiv spomin poštenega, a vedno veselega in dobrototnega Savinčana. Hudo prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

* **Maistrovo, novo postajališče na progi med Ponikvo in Poljčanami.** Gradbena dela za postavitve vmesne železniške postaje na progi med Ponikvo in Poljčanami se bližajo zaključku. Ako ne nastopijo še kakšne težkoče in ako izpolnijo prižadete občine Loče, Ponikva in Šmarje okolica svoje uzakonjene obveznosti, se bo javna prometna naprava izročila že z uvedbo letošnjega poletnega voznega reda svojem namenu. Po desetletja trajajočih prizadevanjih bo slednjič izvojevana pomembna pridobitev, ki bo prinesla vsem krajem ob tej 16 km dolgi progi velike ugodnosti ter bo poživila gospodarski stik z ostalim svetom. Prvotno nameravano imenovanje postaje «Lipoglav» se je opustilo in se bo nazivalo «Maistrovo» po branitelju naše severne meje, kar je prav pohvalno.

* **Beda zagorskih brezposelnih zahteva nujno od pomoč.** Iz Zagorja nam pišejo: Zagorska občina je v težavnem položaju, ker ne ve, kako naj preživlja brezposelne, posebno one, ki so se vrnili od cestnih del domov in imajo večje družine. Za božične praznike se jim je nakazala moka in so prejeli na račun občine pri trgovcih tudi druge življenjske potrebščine. Sklenilo se je, da se otvori kuhinja, ki bi kakor v preteklem letu skrbeela vsaj za najpotrebnejše. Osrednji pomožni odbor in sresko načelstvo v Litiji priporočata ustanovitev krajevne pomožne odbora za oskrbo brezposelnih. Načrt, ki je zamišljen tako, da bi pomežna akcija sama zbirala prispevke doma, je neizvedljiv, zakaj zaradi hudih časov, ki jih preživlja prebivalstvo v revirju, ni misliti na to, da bi se pri nas zbralo dovolj sredstev. Predstavniki raznih društev so na svojem sestanku izvolili štiričlanski odbor, ki naj sestavi odgovor banski upravi. V tem odgovoru bo obrazloženo, da ubožoano prebivalstvo naše občine ne zmore sredstev za podpiranje brezposelnih. Zato se bo naprosila banovina, da iz sredstev bednostnega sklada votira zagorski občini potreben znesek. Najmanj potrebuje ena brezposelna oseba, odnosno svoje brezposelnega, 4 Din za dnevno

Soteščan:

RAZBOJNIK

(Povest iz starih časov.)

«Ali pojdem skoro z vami?» je vprašal Gašper. «Tako, ko ti zrastejo brki in brada. Golega plička ne maramo s seboj, ker je nevarno, da bi te spoznali...»

Namazali so mu obraz z neko smrdljivo tekočino, češ da po njej hitro rasejo kočine. Ko mu je zrasla brada, so ga nekega večera uvrstili v svojo četo.

Vodstvo roparskega pohoda je bilo izročeno Krokharju. Dívjak je odbral najbolj zanesljive ljudi ter jih oborožil. Priskrbel jim je tudi vreče za plen in mehove za pijačo. Tako opremljeni so odšli čez gorovje v dolino.

III.

V graščini na Močiljah je služil Žganc — korenjak, o katerem so trdili, da se jih ne boji, kar jih je šlo v nedeljo od maše. Vožnja mu je bila od mladosti najljubše opravilo. V mesto je vozil žito in druge kmetijske pridelke. Nazaj pa je privvažal razne potrebščine, ki so jih razprodajali graščine svojim podložnikom.

Za osebno varnost takrat ni bilo dosti poskrbljeno. Kraji so bili manj obljudeni; ceste so držale po gozdovih, kjer so se potikale tolpe zločincev, ki so prežali na potnike ter jih napadali. Tako svojat so poznali naši predniki pod različnimi imeni, ka-

kor: rokovnjači, tolovaji, razbojniki, štekljači, plajšarji, rokomavharji in špehmavharji.

Med mestom in Močiljami se je raztezal gozd, v katerem se je skrivala bela cesta. Več ur je bilo treba voziti po tem gozdu, ki je bil ponekod tako gost, da je bilo temno celo podnevi.

Žganc ni bil strahopetec, a je vendarle pazil, da ga ni tukaj zajela tema. «Noč ima svojo moč.» Na ta pogovor je ljudstvo mnogo držalo. Stari ljudje so vedeli dolgo vrsto zgodb, o katerih so vstajali lasje celo dorasli mladini. Grajski hlapec ni vedel, ali so te zgodbe resnične ali izmišljene. Njemu se ni doslej še nič hudega pripetilo.

Nekoč pa se je Žganc le predolgo zamudil. Preden je došel v gozd, se je že mračilo. Pa se je še ustavil ob krčmi blizu gozda. Tu se je moral narskati poguma, da se bo postavil po robu, ako bo treba.

Krčmar mu je prinesel žganja. «Zapoznil si se; nočoj bi ne bil rad v tvoji koži», ga je začel strašiti. «Ali se ne bojiš tolovajev?»

«Eh, kaj bi se bal.» Žganc je natočil kupico ter jo izpraznil v dašku.

«Saj lahko ostaneš tukaj», mu je prigovarjal. «Kar zapelji na dvorišče in izprezi.»

«Ali meniš, da sem baba?»

«Jaz bi ne šel zdajle dalje za nobeno ceno...»

«Pojdem pa jaz», se je pobahal. «Kar pridejo naj, ako hočejo izvedeti, kdo je Žganc z Močilj...»

Krčmar se je zamislil in rekel: «Hm, pet jih je več kakor eden. V jih ti lahko požrejo sredi gozda.»

«Mene?» je zategnil na vsa usta.

«Boš že videl.»

Žganc je urezal dva kosa kruha ter ju namočil v žganju. Dal ju je konjema, da bi hitreje vozila. Potem je sedel na voz in zamahnil z bičem.

«Jaz naj bi se bal», je mrmral med vožnjo. «Gorje mu, kdor me bo udaril!»

To je izrekel ter se potipal po žepu, kjer je hranil pištolo. Pod vrečo, na kateri je sedel, je imel pripravljeno sekuro. Pa bič bo obrnil narobe in klestil po glavah, da se bodo utrinjale iskre. Videli bodo, koliko udari grajski hlapec.

«Hi, zdaj pa le urno!» je bodril konjiča in švrknil po zraku z bičem.

Konja sta se razumela in dirjala, da je bilo veselj. Kmalu pa ju je pričel zadrževati. Žganc je bil usmiljen do živali; bal se je, da bi ju preveč ne upchal.

«Tri sto zelenih! Ali ni nekdo zažvižgal v prste?» Voznik se je zdrzil na vozu in zgrabil pištolo.

Zdajci se je zasvetilo. Skoro ob cesti je začela goreti smolena bakla. Iz gozda so prilezle temne sence. Roparji so ustavili konja; okrog voza jih je kar mrgolelo.

«Ako se vdaš, ti ne bomo ničesar storili», je bilo vozniku dano na izvoljo.

Ropar se je vzel na voz, da bi mu iztrgal pištolo. A se je korenito vračunal. Žganc ga je drugnil v prsi, da je telebnil zviškoma na cesto.

hrano. Kakršno je stanje pri nas, bi morali dobivati mesečno najmanj po 256.000 Din, in sicer vsaj skozi štiri mesece. Dalje se bo naprosila banovina za posredovanje pri centralnem skladu borze dela in pri izseljenem skladu v Beogradu, ki naj dasta na razpolago sredstva za potrebe, za katere so namenjena. Položaj v naši občini je resen in zato pričakujemo, da bodo odgovorni činitelji storili vse za ublaženje bede, ki v njej žive naši brezposelni.

* **Nov most na cesti Dravograd—Črna.** Na novega leta dan popoldne sta se izvršili blagoslovitev in otvoritev tako zvanega Ladinekovega mostu na banovinski cesti Dravograd—Prevalje—Črna med Mežico in Žerjavom. Z zgradbo novega, modernega mostu se je izpolnila dolgoletna želja prebivalstva zgornje Mežiške doline. Nov železobetonski most je zgradilo ljubljansko gradbeno podjetje inž. Dukič in drug. K otvoritvi mostu so se zbrali sreski podnačelnik g. Milač Ivan, načelnik sreskega cestnega odbora Lahovnik Franc s tajnikom Šperičem Francem, zastopnik rudnika The Central European Mines Limited iz Mežice inž. Fettich Viktor, zastopniki občin Mežice in Črne in mnogo občinstva iz bližnje okolice. Po lepem nagovoru je župnik gospod Hornböck Janez iz Mežice opravil molitve in blagoslovil novi most. Za tem je povzel besedo sreski podnačelnik g. Milač Ivan, ki je naglašal med drugim, da so neugodne gospodarske razmere, katerih teže občuti predobro tudi uprava banovinskih cest, zakrivile zakasnitve izvršitve tega prepotrebneega mostu. Premagala pa se je tudi ta največja

* **Kaj je «Naš val».** Naš val je edina slovenska obilno ilustrirana tedenska revija, ki prinaša strokovne članke iz radiofonije, uvodne besede v oddajo ljubljanske radijske oddajne postaje in pregledno urejene programe vseh važnih evropskih oddajnih postaj. Naš val prinaša literarne prispevke vseh naših znanih književnikov. V beletrističnem delu sodelujejo Janko Kač, Rudolf Kresal, Ludvik Mrzel, Bratko Kreft, Bogomir Magajna, Anton Ingolič, Jože Vombregar, Niko Pirnat, Viktor Pirnat, Josip Fran Knaflič, Ivan Vuk, Vladimir Regally in drugi. Naš val prinaša stalno prilogo za ljudske odre. Po «Kmečkem teatru» izhaja zdaj v «Našem valu» drugo originalno delo Antona Ingoliča «Zgrešena pota». Naš val prinaša stalno poročila z gledaliških odrov, iz filmskih ateljejev in slike filmskih in gledaliških igralcev. Naš val je edina slovenska obilno ilustrirana tedenska revija, ki prinaša stalno modno prilogo najnovjših možnih kreacij. Naš val je edina slovenska bogato ilustrirana tedenska revija, ki prinaša v po-

sebni prilogi «Kulturo telesa», ki bo zlasti našim damam dobro došla. Naš val prinaša stalen roman Sel Catinija «Emilio Berenin». Naš val je najcenejša slovenska ilustrirana tedenska revija. Celoletna naročnina znaša 140 Din, polletna 70 Din, četrtletna 36 Din, mesečna pa 12 Din. Zahtevajte še danes brezplačno na ogled en izvod «Našega vala». Pišite na naslov: Radijska revija «Naš val», Ljubljana.

* **150 delavcev zaradi požara na cesti.** V Livičarji, občina Gerovo v Gorskem kotaru, je pogorela velika parna žaga, opremljena z najmodnejšimi stroji. Poleg velike škode je hudo prizadetih 150 delavcev, ki so sredi zime brez kruha.

* **Pometamo dalje,** dokler je še kaj zimskega blaga. Velour barhent 7 Din, flanela 5.50 Din, volneno 16 Din, snežke 20 Din itd. Stermecki, Celje.

* **Ostanki starodavne hiše.** V staroslavnihih Rušah so odkrili pri kopanju med tvornico za dušik in železniško postajo ostanke hiše iz starodavne dobe. Ostanki so bili odposlani našemu mariborskemu muzeju. Ruše so torej prastaro človeško selišče.

* **Tako pišejo čitatelji «Dveh človekov»!** «Pred kratkim sem prejela knjigo «Dva človeka», ki ste mi jo bili poslali. Povedati vam moram, da je nisem mogla odložiti, dokler je nisem prebrala do konca. Saj to ni nič čudnega, ko je tako lepo pisana. Se zdaj gledam osebe v njej, kakor bi stale žive pred mano. Res dober pisatelj mora biti tisti, ki je znal tako lepo orisati življenje nesrečnih zaljubljenecv.» A. L., Ljubljana. — «Knjiga «Dva človeka» se mi je tako priljubila kakor še nobena. V enem mesecu sem jo štirikrat prebrala in še me zmeraj iznova vleče k njej. Cestitati vam moram, da ste imeli pri izbiri svoje prve knjige tako srečno roko.» M. A., Jesenice. — To sta samo dva sodbi naših čitateljic, dobili smo jih pa še celo vrsto. Vsi bralci so navdušeni ob romanu «Dva človeka». Tudi vi boste, ko ga preberete. Naročite ga še danes pri uredništvu «Domovine» v Ljubljani, Knaflcova ulica 5 d. Stane mehko vezan 24 Din, na cenejšem papirju v celo platno vezan 34 Din, na boljšem papirju natisnjen 50 Din. Čitatelji «Domovine» dobe ono knjigo, ki stane sicer 34 Din, izjemno za 30 Din. Naročite se, da vam založba pošlje položnico. Ko prejme založba denar, odpošlje knjigo.

* **15 let prve slovenske šole za slepce.** Petnajstletnico ustanovitve prve slovenske osnovne šole za slepce so praznovali v Kočevju z dvema lepo uspa-

lima akademijama v dneh 15. in 16. decembra na kočevskem zavodu za slepce. Na akademijah so nastopili le slepi šolarji in so opravili vse točke tako, da ni bilo opaziti, da so nastopajoči slepci.

* **Zahvala dr. Mačka Nj. Vis. knezu Pavlu.** Za božič je bil izpuščen iz internacije dr. Vladimir Maček, ki je zdaj poslal Nj. Vis. knezu Pavlu brzojavko, v kateri se zahvaljuje za pomilostitev.

* **Pameten človek se založi za zimo z vsem potrebnim.** Drv si priskrbi in hrane. Ne pozabi pa tudi na duševno hrano, ki je prav tako potrebna. Najboljša in najkoristnejša duševna hrana je dobra knjiga, ker človeka zabava in mu hkratu širi obzorje. Založba «Priatelj» v Ljubljani bo letos izdala 10 knjig, ki bodo namenjene zlasti našemu podeželskemu ljudstvu. Knjige so skrbno izbrane in prav poceni. Z zabavnim in poučnim mesečnikom «Priateljem» stanejo mehko vezane za vse leto 99 dinarjev ali pa 9 dinarjev na mesec. Prva knjiga, prelepi roman «Črni tulipan», ki ga je napisal slavni pisatelj Aleksander Dumas, je že izšla. Popisuje nam na pretresljiv način žalostno usodo moža, ki so ga po krivici vrgli v ječo in obsodili na smrt. V ječi se seznanil z lepo pčarjevo hčerjo, ki mu pomaga premagovati vse težave. Tu vzgajata dragoceno cvetico, ki ji je namenjena velika nagrada, pa jima jo ostuden izdajalec ukrade. Oba sta obupana, nazaduje pa se jima le nasmešne sreča. Kako? Tega vam še ne moremo povedati. Naročite si knjigo in prepričali se boste, da tako lepe zgodbe še nikoli niste brali. In to je šele ena izmed knjig, ki jih bo izdala založba «Priatelj», med ostalimi pa so nekatere še dosti lepše, zlasti roman «Mali vitez», delo istega pisatelja, ki je napisal tudi roman «Z ognjem in mečem». Pišite še danes upravi «Priatelja» v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10 d in dobili boste brezplačno na ogled eno številko «Priatelja» in eno knjigo. Storitve to še danes, da ne boste potem pozabili.

* **Tri leta je spal.** V Ratarjih v okolici Palanke je cela tri leta prespal petdesetletni kmetovalec Velimir Jokić. Obolev je in zaspal na Miklavžev dan leta 1931. Po treh letih se je prebudil iz boleznega spanja. Ko se je prebudil, se je napolnil na Oplenac ter se poklonil spominu kralja Učeditelja.

* **Po nesreči ustreljen.** V bližini Ormoža se je zgodila huda nesreča, ki se je končala s smrtjo Ivana Ficka iz Brebrovnika. Ficko je bil v gostih pri svojem svaku viničarju Bolfenku Borku zaposljenem v neki pristavi blizu Ormoža. Ko sta se pomenila o svojih poslih in opravkih, se je Ivan Ficko poslovil, toda še pred slovesom je Borko de-

Rokovnjač je divje zatulil. Voznik ga je spoznal po glasu. «Gašper!» ga je poklical po imenu. «Lotil si se grdega posla»

Tolovaj se je pobral in stopil prederj. Skrčil je pesti in siknil: «Ničesar mi ne boš očital — ti, ki sardiš po biričih!»

«Močil!» Zgane je iztegnil roko, da bi ga dregnil v usta.

«Medved, ali ga ne boš?» so ga osrčevali tolovaji.

Razbojnik se je opogumil ter je Zganca ponovno naskočil. Voznik je hotel sprožiti, a pištola ni vžgala. Ropar, ki je stal za hrbtom, mu jo je iztrgal iz roke. Zgane ga je zgrabil za vrat; s poedincem bi bil pošteno obračunal. Toda rokovnjač so ga potegnili z voza ter ga suvali, kamor ga je kdo dosegel.

Grajski korenjak se je nekaj časa branil, naposled pa je utihnil in omagal.

«Zdaj ima dovolj.» Gašper je prvi odnehal.

«Ali se polaš?» ga je vprašal Krekar.

Zgane je prikimal. Drugega mu tako ni kazalo. Medved ga je povedel pred konja. «Tukaj ostani in ne gani se z mosta», mu je zapovedal.

Voznik je moral držati konja za uzo. Stražilo ga je več tolovajev. Drugi so medtem opleniili voz in napolnili vreče.

«Zdaj pa le poženi!» je stopil Medved pred vozniča. «Pomagali smo ti, da boš laže vozil...»

Zgane je nekaj zagodil.

«Tiho!» mu ni pustil govoriti. «Meni se zahvali, da se ti bi še kaj hujšega zgodilo.»

«Pa graščaka pozdravi!» so se norčevali lopovi. «Povej mu, da se mu še priporočamo.»

«Van to že pokazal.» V Zgancu je kar škripalo, ko je pogledal konja, ki sta oddirjala s praznim vozom. Za njim se je razlegalo krohotanje podivjanih rokovnjačev.

Ko se je vozniku polegel strah, ga je pričelo skrbeti, kako se bo zagovarjal pred graščakom. Ali mu bodo verjeli, da je bil napaden? Pa saj jim bo lahko dokazal. Po vsej glavi je otipal trde rogeve. Skoraj ga ni bilo mesta po telesu, kjer ni čutil bolečine. Samemu sebi se je čudil, da je mogel prenesti toliko udarcev.

Nekaj pa mu je vendarle ugajalo. Našel je Medvedovega Gašperja, o katerem so že splošno menili, da ga ni več na svetu. Na ves glas bo lahko povedal: «Gašper je postal razbojnik.» Vsa okolica mora izvedeti to novico.

Medvedu, ki je večjal na Močiljah za poštenjaka, tega svedca ni privoščil. Bog ne daj, da bi mu to nalašč openesel. Toda ljudstvo mora opozoriti na dr mačega razbojnika. Vse bolj bo treba zdaj zaklepati vrata, zakaj razbojniku je znana slednja liha. In graščak mora razposlati biriče, ki bodo zatrli roparsko zalogo. Prav tukaj v gozdu morajo imeti lopovi svoje skrivališče.

Zgane je ustavil konja pred graščino in počil z bičem. Vratar Hrube mu je odprl vrata. Na dvorišču so čakali blapci, da mu pomagajo raztevoriti. Napihakova novica o roparskem napadu je zlegala v pozni noči grajsko prebivalstvo. Voznik je moral graščaku natančno poročati.

IV.

Kakor blisk je šinila po okolici grozna novica, da so roparji napadli grajskega vozniča. Bilo jih je ko listja in trave. Pobrali so mu vse, kar je bil naložil v mestu ter ga neusmiljeno pretrepli.

Močilec ni šlo v glavo, da načeluje tolovajem Medvedov Gašper. Res ni bil fant kaj prida, a kaj takega mu niso pripisovali. Stare ženice so se plaho križale, češ da imajo v vasi razbojnika, ki je odpadel od vere. «Še vrag ga ne bo maral po smrti», so modrovali možje. In celo duhovnik je naročil na prižnici: «Molite za njegovo dušo!»

Medved se je brilko razjoval. Oče je le oče in Gašper je njegov sin, četudi je razbojnik. Vendar si ga je izkušal izbiti iz glave. Pozabiti ga je hotel; nobene besedice ni maral več slišati o izgubljenecu. Zanj ga ni bilo več na svetu.

Srakarjeva Mana pa vsega skupaj ni dosti verjela. Ljubezen je navadno gluha in slepa. Kako rada olepšuje napake in zgovarja slabosti. «Morda pa ni res», se je tolažila. «Graščinci ga obrekujajo, ker se jim je zameril. Zgane ga ponoči ni mogel videti. Morda ga je zamenjal s kakim drugim rokovnjačem. Kdo ve, kdo ga je napadel.»

In če bi bilo naposled res. Ako bi bil Gašper razbojnik in zapisan samemu vragu — Mana bi ga vendarle ne mogla sovražiti. Naj bo, kakršen hoče, saj tak ne bo ostal do smrti. Celo desni razbojnik se je spreobrnil.

Ljudje so si slikali Gašperja kot strahovitega podivjanca. Brada mu je zrastle do prsi in ves obraz

jal, naj vzame s seboj kako orožje, ker so se v okolici Ormoža zadnje čase ponovno pripetili različni napadi. Zato je poiskal star samokres, da ga izroči Ficku. Ker pa samokres ni deloval, je začel Borko razstavljeni posamezne dele. Pri tem je nenadno odjeknil strel, ki je zadel Ficka v prsi. Ficko se je zrušil na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico v Ormožu, kjer so mu takoj nudili pomoč, ki pa je bila brez uspeha, ker je bila poškodba prevelika. Ficko je čez nekaj ur umrl.

*** Dve smrtni nesreči v Julijski krajini.** Stare, zarjavele granate, ki jih je še vedno vse polno na nekdanjih bojiščih na Goriskem, zahtevajo vedno znova svoje žrtve. Poslednji taki dve nesreči sta se pripetili prav o božiču. V Grgaru je na božični dan umrl 13letni Anton Humar, ki ga je vsega razmesarila granata, katero je našel v bližnjem gozdu, pa mu je malone v rokah eksplodirala. Na Cerovcu pri Plaveh pa so našli karabinierji truplo 14letnega Stanislava Pičulina, doma iz Karbonarjev pri Trnovem, ki je prav tako postal žrtev stare granate.

*** Obup dveh žensk.** 34letna Marija Gašperičeva v Škofji Loki je imela doma star revolver in samo en naboj. In ta naboj ji je končal življenje. Zaradi nesrečne ljubezni si je pognala kroglo naravnost v sree, ko njeega fanta, nekega 18letnega Škofjeločana, ni bilo na domenjeni sestanek. — Služkinja Stiploškova Roza pri nadgozdarju g. Drasalu v Rogatecu je nedavno noč v samomorilnem namenu izpila precejšnjo količino octove kisline. Nesrečnica je v groznih bolečinah preminila. Štela je komaj 21 let. Zakaj je mladenka obupala, ni znano.

*** Eksplozija raket v Beogradu.** Dne 5. t. m. zvečer se je pripetila v Beogradu grozna nesreča. Pred večerom pravoslavni božični praznikov je vladalo v vseh trgovinah veliko vrvenje. Zlasti trgovine z igračami so bile nabito polne. V veliki trgovini Eliasa Mandla je bilo kakih 50 ljudi. Tik pri vходу je nekdo izbiral božične rakete ter bil pri tem tako nepreviden, da je kadil cigareto. Nenadno je nastala strahovita eksplozija. Trgovina je bila v trenutku polna dima in dušljivih plinov, v naslednjem trenutku pa so že švigali plameni, ki so zajeli vso prostorno trgovino. V trgovini je nastala silna panika. Ker je gorelo najbolj prav pri izhodu, se ljudje niso mogli rešiti. Ljudje so kakor iz uma drveli sem in tja in iskali izhoda, ki pa ga ni bilo. Edino sin lastnika trgovine Miko Mandl je skočil skozi plamene in se tako rešil. Njegov oče Elias Mandl je izkušal gasiti, toda pri tem so ga zajeli plameni in vpricho vseh, ki so bili v trgovini, je zgorel kot

živa bakla. Ko so prihiteli gasilci, je bilo v trgovini že skoro vse onesveščeno. Le z velikim naporom se je posrečilo ogenj omejiti in pogasiti ter rešiti ljudi iz goreče trgovine. Kolikor so mogli ugotoviti, je nesreča zahtevala štiri smrtne žrtve. So to lastnik trgovine Elias Mandl, uradnik državnega monopola Aleksa Djurić, ruska begunka Marija Demiscenko in soproga beograjskega zdravnika Dobrila Iličeva. Pet ljudi so s smrtno nevarnimi poškodbami prepeljali v bolnišnico, kjer se bore s smrtjo, okrog 20 ljudi pa je dobilo lažje poškodbe.

*** Velik požar v Kamniku.** Na Silvestrovo je začela goreti lepa dvonadstropna Polakova vila nad Grabnom v Kamniku. Gašenje je bilo zelo težavno. Vila leži namreč na visokem in strmcm robu pod znanimi kamniškimi Poljanami. Ko je pričelo goreti, so bili domači pri večerji. Lastnik g. dr. Vendelin Megler je bil prepričan, da gašenje zaradi prevelike oddaljenosti od vode in višine sploh ne bo mogoče, zato je bila njegova prva skrb, da izpraznijo poslopje. Ogenj se je naglo širil in iz podstrešnih sob, kjer so stanovale služkinje, niso mogli ničesar rešiti. Ljudje, ki so pritekli na pomoč, so nosili iz sob pohištvo, iz prvega nadstropja pa so ga po večini pometali skozi okno in ga precej poškodovali. Na pomoč so prišli gasilci iz Kamnika, iz smodnišnice in iz Duplice ter po hudem trudu vendarle omogočili gašenje. Zgoreli sta ostrše in drugo nadstropje, a prvo nadstropje je delno poškodovano.

*** Dva velika požara.** Na Silvestrovo zvečer je nastal velik požar v Dubravi na meji dravske in savske banovine. Gorelo je veliko gospodarsko poslopje trgovca g. Majderja Hinka. Gasiti so prišli najprej gasilci iz Stojncev s svojo motorno brizgalno, vendar zaradi kratkih vodnih cevi niso mogli dobiti vode iz bližnjega potoka. Šele s pomočjo ptujskih gasilcev so potem uspešno gasili ogenj. S poslopjem vred so pogoreli tudi vsi poljski pridelki, gospodarsko poslopje in vinska posoda, medtem ko so živino v zadnjem trenutku rešili. Kako je ogenj nastal, se ne ve. — Drugi velik požar je bil v isti noči pri trgovcu g. Miklu Slavku pri Sv. Marjeti nize Ptuja. Tudi tu je ogenj uničil veliko gospodarsko poslopje. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Gorisnice, Gajevcev in Moškajcev. Vzrok požara je neznan.

*** V Zabnici je ogenj uničil lepo domačijo.** V eni zadnjih noči je gorelo v Zabnici pri Peričevih, kjer gospodarita mati in hči. Ogenj je nastal na hiši, ki je zidana in krita z opeko; razširil se je pa še na

poleg stoječi hlev. Na obeh stavbah je zgorela streha, dalje nekaj krme in orodja. Živino so rešili. Seveda sta poslopji zaradi gašenja kolikor toliko poškodovani. Vnemat se je tudi že pod, vendar so ga gasilci rešili. Izvlekli so na plan slamoreznicu in drugo orodje in nekaj slame. Gasilci so bili iz Zabnice, Bitnja, Stražišča in Kranja. Kako je ogenj nastal, še ni dognano.

*** Samomor zaradi nesrečne ljubezni.** Na Silvestrovo so našli 20letno Roziko Janežičevo poškodovano na viški železniški progi. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrla. Ker so se začele širiti govorice, da je morda postala žrtev zločina, je ljubljanska policija uvedla preiskavo, a državno tožilstvo je odredilo raztelesenje trupla. Kmalu pa je policija prejela pismo, ki ga je napisala nesrečna mladenka sama. Iz njega je razvidno, da je šla v smrt sama zaradi nesrečne ljubezni.

*** Obup mladega zidarskega mojstra v Dravljah.** Te dni se je v svoji hiši v Dravljah obesil 31letni zidarski mojster Edvard Černič. Vzrok, da je šel mladi Černič, ki je bil sin splošno znanega in spoštovanega stavbnega podjetnika, prostovoljno v smrt, so bile njegove družinske razmere. Že nekaj časa je Edvard Černič živel ločeno od svoje žene, razen tega pa so ga trle hude gospodarske skrbi. Na svoji hiši je imel nekaj dolga. Njegovo imetje pride na dražbo. Obupno spoznanje, da se ne bo mogel rešiti in da bo njegova hiša na dražbi prodana za žaljivo majhen denar, ga je zavedlo k poslednjemu dejanju. Z rodbino pokojnika, ki je užival v vsej ljubljanski okolici spoštovanje, žalujejo številni znanci in prijatelji.

*** Morilec očeta obsojen na dosmrtno ječo.** V Celju je sedel na zatožni klopi 45letni tesar Cvetko Mihael iz Spodnjega Sečova v rogaškem okraju, ker je usmrtil svojega 80letnega očeta Cvetka Franca z udarcem. Obtožnica pravi, da je bil najden Cvetko Franc mrtev na kolovozni poti Tržišče—Spodnje Sečovo. Sovraštvo med očetom in sinom je trajalo dalje časa. Obtožnica navaja nekaj dokazov, iz katerih je razvidno, da je sin stregel očetu po življenju. Obdolženec je v preiskavi in pri razpravi zanikal krivdo. Sodniki so Cvetka Mihaela spoznali za krivega in obsodili na dosmrtno robijo in v trajno izgubo častnih državljanskih pravic. ovira spricho spoznavnosti odločilnih faktorjev in se je zgradil namestu sedanjega trhlega, lesenega, trden most, ki mu v vsem okraju ni enakega. S prerezanjem beloga traku, ki je zapiral prehod čez most, ga je izročil svojemu namenu. Omeniti bi še

mu je ostudno porasel. Debelo okovano palico z ostro konico ima razbojnik vedno pri sebi. Kadar pride kam v hišo, tedaj jo zasadi v strop in ljudje obstanejo, kakor okameneli. Ker se je zapisal vragu, uide biričem kakor prikazen. Kadar mu gre za kožo, tedaj ga zakrije hudobec s svojo senco.

Take in enake govorice so krožile med ljudstvom osobito pozimi, ko je bilo manj dela. Pomladi pa so počasi utihle in razburjenje se je poleglo. Ljudje niso imeli povoda trepetati, ker se ni nikomur nič hudega pripetilo. Roparji se niso pojavili v nobeni vasi.

Toda Srakarjeva Mana se je zdrznila ob kolovratu, ko je pozno nekega večera nekdo potrkal na okno. Bila je sama doma; mati in njena mlajša hči sta šli počivati.

«Kdo je?» je spregovorila plaho, ko se je trkaje ponovilo.

«Ali me ne poznaš, Mana?»

Mladenka je ustavila kolovrat. Ta beseda ji je bila znana. «Ali si sam?» je stopila k oknu.

«Sam», ji je odvrnil, ko je stopil v senco. «Nič se ti ni treba bati.»

«Joj, Gašper! Kakšen pa si?» ga je ogleđovala.

«Tak, kakršen sem bil. Le poglej me bolj natančno.»

«Saj ni res, Gašper. Bralo imaš in ves si porasel. Ali se več ne briješ?»

«Saj veš, da se skrivam. Ako bi hodil obrat, bi me spoznali in prijeli.»

«Pravijo, da si postal razbojnik...» mu je povedala kar naravnost in čakala odgovora.

«Lažejo, Mana», je tajil odločno. «Ali jim verjameš?»

«Ali niste napadli žganca in odnesli vse, kar je imel na vozu?»

«Beži, beži! Sam je razprodal, pa si je izmislil, da je bil napaden. Krivi smo seveda roparji, a mu ne bo uspelo. Bomo že izvedeli resnico.»

«Siromak, kar požreti te hočejo.» Mana mu je vse verjela. «In mene zasmebujejo, češ da sem razbojnikova nevesta...»

«Take laži izvirajo iz graščine.» Mana mu je morala vsaj natanko razložiti.

«Da bi jih vrag, te graščince!» se je penil Gašper. «Grši so od rokovnjačev.»

Mane se je skoro užalilo: «Ne vem, kam bi šla, da bi jim ne bila več napoti. Gledajo me kakor pošast... Tukaj ne morem več ostati...»

Gašper je zagrabil njeno željo ter jo vprašal, ali bi hotela kam oditi. Dekle mu je resno pritrđilo.

«Preskrbel bi ti dobro službo», ji je bil pripravljen ugoditi. «Vedeti pa moram, kdaj bi lahko nastopila.»

«Kadar hočeš», je bila zadovoljna. Nič ga ni vprašala, kje je tista služba in koliko bo zaslužila.

«Tedaj se pa kar pripravi», jo je silil, naj poveže enice.

Tako hitro pa se Mana ni mogla posloviti. Prej se je morala posvetovati z materjo. Kar ponoči ni smela izginiti; rekli bi, da je šla k rokovnjačem.

Odhod je preložila na prihodnji teden. Dogovorila sta se, kdaj bo odšla oddoma. Gašper ji je obljubil, da jo bo čakal v mraku na robu gozda.

Srakarici je ugajalo, ker je dobila Mana dobro službo. Tako si bo dekle lahko kaj prihranilo za stara leta. «Pa mene ne pozabi», ji je naročala. «Saj vidiš, v kako slabih časih živimo.»

V deželi je bilo takrat splošno pomanjkanje. Raznim vremenskim nezgodam so sledile slabe letine. Ljudstvo je silno obubožalo, ker ni pridelalo živeža niti za potrebo. Dovoz žita je bil jako počasen.

Mana se je ločila oddoma, kakor bi bila odšla na obisk k sosedu. Nič ni premislila, kam gre. Materi je obljubila, da jo bo podpirala, kolikor bo mogla. Kdo ji je priskrbel službo in kje jo bo čakal v mraku, tega ji seveda ni omenila.

Gašper in Mana sta se našla na dogovorjenem mestu na robu gozda. Oba sta prišla skoro v istem času. Sestanek ni bil kdo ve kako prirčen. Segla sta si v roke in fant je vzel njeno enico, ki jo je obesil na palico ter jo vrgel čez ramo.

«Ali greva proti mestu?» ga je vprašala, ko sta stopila na cesto.

Gašper je pritrđil. Vso pot je bil nekam tih in resen. Na mnoga vprašanja ji je komaj odgovoril. Noč je bila jasna, a brez lune. Mana ni bila vjena teme. Hodila je tesno ob strani svojega spremeljevalca. Ob vsakem šumu je vztrepetala.

«Ali hova že skoro v mestu?» se je naveličala hoje. «Nisem mislila, da je tako daleč...»

«Ali si truhla?» se ji je rogala.

«Noge me bolijo», mu je potožila.

(Dalje prihodnjič.)

bilo, da je most zgrajen za nosilnost 25 ton, tlakovan je z granitnimi kockami, širine je 5 m, dolžine 21 m. Veljal je blizu 140.000 Din. H gradbenim stroškom prispevata banska uprava in sreski ez-tui odbor v Prevaljah, vsak polovico.

* **Sedem kovačev denarja pred malim senatom.** Mali kazenski senat v Ljubljani je v kratkem času izrekel že drugo sodbo zaradi ponarejanja kovane denarja. Ti ponarejevalci so najprej začeli ponarejati kovance za 20 Din, pozneje za 10 Din in celo za 2 Din; spravili pa so se tudi na kovance po 50 Din. Bili so obsojeni: 25letni samski rudar Zupet Alojzij iz Most na dve leti in šest mesecev robije, na 180 Din denarne kazni ali na nadaljnje tri dni zapora in v izgubo častnih državljskih pravic za pet let; samski trgovinski sluga Sedlar France iz Most na deset mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni in v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti; samski trgovinski sluga Zupet Avgust iz Most na devet mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni in v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti; delavec Avgustinčič Alojzij iz Most na eno leto strogega zapora in 240 Din denarne kazni in v izgubo častnih državljskih pravic za tri leta; 26letni samski delavec Bizilj Ivan iz Most na tri mesece strogega zapora in 60 Din denarne kazni; 31letni delavec Voikar Ivan iz Prevoj na šest mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni in v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti; delavec Samejo Anton iz Prevoj na štiri mesece strogega zapora in 60 Din denarne kazni in v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti. Državni tožilec je prijavil proti sodbi priziv zaradi preizkve kazni. Obsojenci so po večini sodbo sprejeli.

* **S smrtjo si je hotel skrajšati kazen.** 18letni France Samec iz Radeč pri Zidanem mostu je pred dobrima dvema letoma prišel v poboljševalnico ljubljanskega sodišča. Ves čas se je vedel prav mirno. Nedavno zjutraj je z drugimi jetniki prišel v mizarško delavnico, kjer je bil zaposlen. Ko je potem odšel na stranišče in ga dolgo ni bilo nazaj, so se njegovi tovariši pričeli bati, da se mu je kaj pripetilo. Ker tudi na ponovno trkanje ni bilo odgovora iz stranišča, so vlomili vrata in ugledali grozen prizor. Samec je ležal na tleh v mlaki krvi, veliko mizarško dleto, ki ga je bil na skrivaj odnesel iz delavnice, pa mu je tlačalo v prsih. Ko so ga dvignili, so opazili, da je že brez zavesti. V bolnišnico prepeljan je Samec umrl.

* **Na 15 let robije je bil obsojen v Novem mestu** 35letni hlapec Valentin Pisanec, pristojen v okolico Šmarja pri Jelšah, ker je lani umoril v gozdu Kremenci pri Boštanju svojo ljubico 38letno Nežo Zalokarjevo iz Leskovca. Truplo so našli v gozdu šele pozneje in že zelo razpadlo. Morilec se je izgovarjal, da jo je s polenom udaril v pijanosti, ker ga je zmerjala.

* **Zagoneten napadalec pohaja okrog Kamnika.** Pred Silvestrovim večerom je neznan moški napadel žensko, ki je šla po samotni poti ob Bistrici, in ji iztrgal iz rok torbico z 200 Din gotovine. Znani pa so še trije podobni primeri, ki vsi kažejo, da gre za isto osebo. Za zidom smodnišnice je bila napadena neka ženska, ki se je vračala v Stranje. Neznane se ji je pridružil in se najprej ponudil za nosača, nato pa ji je hotel iztrgati iz rok prtljago. Isti poizkus je ponovil naslednje dni na Kavranu, vendar pa so obe ženski rešili ljudje, ki so jima prišli nasproti in pred katerimi je neznanec pobegnil. Na istem kraju na Kavranu je bil nato napaden neki lesni trgovec iz Tabinjske doline, ki se je zvečer vračal s kolesom proti domu. Neznane se skočil iz gozda in zagrabil zadnji del kolesa, da je moral kolesar stopiti na tla. Napadalec ga je pozval, naj mu izroči denar, medtem pa je že prihitel napadenec na pomoč drugi kolesar, ki se je peljal pred njim. Začel je streljati z navadno pištolo za strašilo. Napadalec je bil prepričan, da ima revolver in je v strahu pobegnil nazaj v gozd.

* **Uničeno skladišče.** Gasilska četa iz Slovenske Bistrice je priredila silvestrovanje. Vse je bilo v dobrem razpoloženju, ko je prišla vest, da gori neko skladišče sena. Gasilci so bili sicer hitro na mestu, vendar jim v akcijo ni bilo treba stopiti, ker je

večja nevarnost bila le za ogromne vojaške zaloge sene, a te so vojaki sami zavarovali. Skladišče je bilo last g. Riharda Majerja z Dunaja. V najemu pa ga je imel g. Alojzij Pahole iz Poljčan. V skladišču je bilo okrog 12.000 kg že stisnjene sene v balah, več vagonov pa ga je še bilo v navadnem stanju. Ogenj je seveda uničil vse.

* **Velika sleparstva z lesom.** Skofjeloška priskovalna oblastva so prišla na sled velikim nedrednostim, ki so se vršile na gozdnih parcelah puštalskega barona Avgusta Wolkenperga. Za koliko so barona osleparili, bo natančno ugotovila sodna razprava. Toliko je pa že znano, da segajo sleparstva v težke tisočake, saj so posekali v Wolkenpergovih gozdovih preko 1000 drevov. Ker ima baron precej posestva v najemu, bodo morali na zagovor tuji najemniki, da izpovedajo, kako se je moglo tako rekoč pred očmi vse javnosti krasti.

* **Nočni obisk na Trati.** Pred kratkim so neznanci vlomili v kaščo znane Žiberdove gostilne na Trati pri Št. Vidu in odnesli majhno zalogo klobas in mesa. Štrukljevo hišo, ki se ji po domače reče pri Žiberdu in ki je znana kot ena najboljših gostiln v ljubljanski okolici, prijatelji tuje lastnine večkrat izrabljajo kot žrtev svojih nočnih obiskov. Te dni so neki neznanci odnesli od hiše gnojnično črpalko. Pri takšnih tatvinah, ki so v okolici Ljubljane zadnji čas prav pogoste, je najbolj žalostno to, da neznanci ljudje kradejo gospodarske predmete, ki jih sami prav gotovo ne morejo rabiti, temveč jih kradejo naravnost za prodajo. Še bolj žalostno je to, da za take predmete, ki ne morejo izhajati od nikoder drugod kakor od tatvin, ljudje zmerom najdejo kupce.

Novoletna voščila

Beograd. Slovenski fantje, ki služimo kadrski rok v Beogradu v podoficirski šoli kralja Aleksandra I., želimo vsem čitateljem «Domovine» srečno novo leto: Romih, Pilih, Kobeit, Tajnik, Pražnikar in Grabnar.

Gjevgelija. Srečno novo leto želi vsem slovenskim fantom in dekletom graničar Janko Smolič (Velika Loka).

Herne-Börnig (Nemčija). Jugoslovensko delavsko podporno društvo želi vsem bralcem in bralkam «Domovine» doma in v tujini srečno novo leto. Čeprav je večina članov brezposelna, društvo še dosti dobro napreduje in pomaga, kolikor je mogoče. Ker smo spričo izgube našega dobrega kralja Aleksandra I. Uedinitelja v žalnem času, nismo imeli nikake prireditve. Ker nam je malo pred prazniki naš zvezni predsednik g. Bolha priskočil na pomoč, smo nakupili nekaj potrebnih reči za otroke in jih ponesli malčkom na domove. Najlejša hvala dobrotnikom, posebno zveznemu predsedniku g. Bolhi. Naj bosta za vselej vsem Jugoslovenom, posebno naši mladini, globoko v srce zapisani zadnji besedi našega blagopokojnega vladarja: «Čuvajte Jugoslavijo!»

London (Anglija). Srečno novo leto želijo staršem, sorodnikom, znancem in vsem naročnikom «Domovine» v Londonu bivajoča Slovenke: Lojzka in Štefica Primčevi in Rezika Koroščeva.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 13. do 20. januarja.

Nedelja, 13. januarja: 7.30: Pomen in potreba kmetijskega knjigovodstva (Alojzij Jamnik); 8.00: Sladko je vince (narodne napitnice na ploščah); 8.30: poročila; 8.50: Schubert: Gloria in excelsis (plošče); 9.00: versko predavanje (pater dr. Gvidon Rant); 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 9.45: orgle na ploščah; 10.00: Javna higijena (Zajc-Boškovičeva); 10.20: zunanji politični pregled (dr. Jug); 10.50: Cankarjeva in Franci pojeta s spremljevanjem radijskega orkestra, vmes radijski orkester; 11.40: mladinska ura (Mirko Kunčič); 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 16.00: Parma: Ksenija (na ploščah); 17.00: radijski orkester; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: Cornelius Peter: Božične pes-

mi (poje Vera Adlešič-Popovičeva), vmes radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: šramelkvartet «Erika», vmes klavirska harmonika in plošče.

Ponedeljek, 14. januarja: 12.15: tamburaši igrajo (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, harmonisti pojo na ploščah; 18.00: Spomini s poti (Maša Slavčeva); 18.20: Charpentier: Impressions d'Italie (plošče); 18.40: slovenščina (dr. Kolarič); 19.10: naši pevci na ploščah; 19.20: čas, jedilni list, program za torek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Zagreba, v odmoru čas in poročila.

Torek, 15. januarja: 11.00: šolska ura; Na meji večnega ledu (dr. Reya); 12.00: harmonika in citre na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, češke narodne na ploščah; 18.00: otroški kotiček: Otroške pesmi (Vida Juvanova); 18.20: Nevesta — bodoča gospodinja (Vika Kraigherjeva); 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: Richard Tauber poje na ploščah; 19.20: čas, jedilni list, program za sredo; 19.30: nacionalna ura; 20.00: vokalni koncert Pavle Lovšetove, vmes radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: citre solo (Mezgilits), vmes plošče; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 16. januarja: 12.15: odlomki iz oper na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, orkester, Paul Godwin igra na ploščah; 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: Sokolska okrožja in njih pomen (Jože Kregar); 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: komorni trio (Karlo Rupel — violina, Bogi Leskovic — čelo in Marjan Lipovšek — klavir); 21.30: Fantje na vasi; 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester; 23.00: esperanto: Naš smučarski raj (Jože Kozlevčar).

Četrtek, 17. januarja: 12.15: operetni venčki na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, kozaški zbori na ploščah; 18.00: ksilofon solo na ploščah; 18.20: smuška ura ljubljanske zimskosportne podzveze; 18.50: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacionalna ura; 20.00 prenos iz Beograda; 22.00: radijski orkester.

Petek, 18. januarja: 11.00: šolska ura: Kako iščemo rude (Josip Žabkar); 12.00: slovenske narodne v duetih na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, instrumentalne solistične točke na ploščah; 18.00: O verstvih (Franc Terseglav); 18.20: radijski orkester; 18.40: literarna ura: Portreti iz povojne slovenske književnosti (profesor Fran Vodnik); 19.00: radijski orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura; 20.00: klavirski koncert štiriročno (Šapljeva in Muhova); 20.45: slovenske narodne z orkestrom (Zupanova, Banovec in Jug); 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski orkester.

Sobota, 19. januarja: 12.15: Za vsakega nekaj (pestra revija plošč); 12.50: poročila; 13.00: čas za vsakogaer nekaj (pestra revija plošč); 18.00: radijski orkester; 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel); 18.30: radijski orkester; 18.50: francoščina (profesor Prezelj); 19.20: čas, jedilni list, program za nedeljo; 19.30: nacionalna ura; 20.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: kuplete poje Makso Reš.

ZDRAVSTVO

KAKO SE UBRANIMO ZIMSKIH BOLEZNI.

Odkar je hripa (španska bolezen) v novembru 1918. nastopila tako uničujoče, se je vedno znova vračala, tako posebno v letih 1919., 1920., 1922., 1927., 1929., 1931., 1933., torej v zadnjih letih redno vsako drugo leto, in sicer pomladi. Zavoljo tega pa se nam ni preveč bati, da nam bo prihodnja pomlad prinesla spet to bolezen, kajti hripa je v zadnjih letih izgubila dokaj svojega nevarnega značaja. Prej je kosila brez izbire stare in mlade, krepke in šibke, danes pa je treba pred njo čuvati posebno dojenčke in starce.

V zimskem polletju se širijo nevarne otroške bolezni: davica, škrlatinka, ošpice in oslovski kašelj. Tudi te bolezni danes niso več tako nevarne

kakor nekoč, ker se je ljudstvo kolikor toliko navadilo izročiti obolelega otroka hitro zdravniški oskrbi in so nam v pomoč tudi različni serumi. Takšen serum imamo celo že proti ošpicam, ki bi ga lahko takoj uporabili splošno, če bi hotela ta bolezen zavzeti hujši obseg.

Kar se tiče hripe, čujemo dostikrat naziranje, da jo pospešuje posebno vlažno in ne preveč mrzlo vreme. To hripno vreme pa ima brez velike upravičenosti svoje ime. Treba je paziti le na to, da se čimprej osvobodimo mokrih oblačil, čevljev in nogavic. Velike dobe mraza so prav za prav bolj nevarne, ker jim bolni in oslabele ljudje ne morejo dobro kljubovati. Pri hudem mrazu se laže prehladijo. Zdravo vreme pa je pozimi prav za prav samo tisto, ki je mrzlo, solčno in suho ob obilnem snegu.

Z lahkoto se obranimo vsake bolezni, če se držimo zgornjega pravila o vlažnih rečeh na telesu in še nekaterih enostavnih zdravstvenih navodil. Kašljati in kihati ne smemo okrog sebe, ne da bi držali robec pred usti, in gibati se moramo čim več v čistem zraku. Skrbeti moramo za utrditev svojega telesa, toda pravočasno, že v poletnem času, in brez pretiravanja, ki gotovo bolj škodi, kakor koristi.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

IVANJKOVSKO PISMO.

I v a n j k o v c i, januarja.

Tukajšnji občinski odbor je v spomin na blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja in na nastop Nj. Vel. kralja Petra II. zasadil tri lipe, in to po eno pri šolah v Svetinjah in Runču in v sredi občine pri postaji v Ivanjkovcih. Povsod so nameščene tudi lične marmornate plošče z napisom: «Viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju v hvaležen spomin — Nj. Vel. kralju Petru II. ob nastopu vlada. Občina Ivanjkovci 1. 12. 1934.»

Pred dnevi je imel občinski odbor sejo. Na dnevnem redu je bila med drugim odobritev obratnov za leto 1933, in za prvo četrtletje 1934. Na prejšnji odborovi seji določena pregledovalca računov, šolski upravitelj g. Rado Bitenc in g. Ivan Dubolič, sta svoj posel medtem izvršila in ugotovila, da je bilo vse blagajniško in računsko poslovanje v vzornem redu; zato sta predlagala razrešnico občinski upravi. Predlog je bil soglasno sprejet, obenem se je pa tudi izrekla posebna zahvala članu uprave g. Lovru Petovarju, ki je s svojim nesebičnim in neumornim delom mnogo pripomogel, da se je občinski urad v novi občini tako vzorno in hitro organiziral.

Ministrstvo za notranje zadeve je odločilo, da se imenuje oni del nekdanje občine Brebrovnika, ki je pripadel naši občini, Mali Brebrovnik. To so številke 105. do 169. nekdanje občine Brebrovnika.

Izvolil se je nov davčni odbor, in sicer za člane gg. Lovro Petovar, Ivan Bogia in Štefan Rižnar, za namestnike pa gg. Martin Omišale, Peter Lesjak in Jožef Blagovič.

Naša občina ima 19 katastralnih občin z 909 hišnimi številkami, od teh je 328 viničarij.

Novembra je priseglo članstvo tukajšnje gasilske čete zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. Istega dne je bil tudi izredni občni zbor, na katerem so se obravnavale tekoče zadeve.

Dne 4. t. m. je umrl pri nas g. Anton M a g d i č, preužitkar. Štel je 75 let. Bil je med možmi, ki so novembra 1909. na ustanovnem občenem zboru ustanovili gasilno društvo. Bil je dolgo let društveni orodjar in zvest član do smrti. Brezplačno je podaril tudi svet, kjer stoji spravišče. Društvo se je korporativno udeležilo pogreba. Blag mu spomin!

Dne 26. novembra je imela Vinarska zadruga «Jeruzalemčan» občni zbor. Obravnavale so se tekoče zadeve. Izvolila sta se tudi novo načelstvo in nadzorstvo. Načelstvo sestavljajo: predsednik g. Lovro Petovar, podpredsednik g. Ludovik Kuharič iz Ormoža, blagajnik g. Adolf Stamen iz Ormoža in člana odbora gg. Josip Janžek in Rudolf Potre iz Ormoža. Nadzorstvo sestavljajo: gg. Ivan

Veselič iz Ormoža, Anton Golenko od Sv. Miklavža in Marjana Senčerja iz Pušencev. Smrt je vzela zadruzi tri člane, in sicer Vinka Polaka, Stanka Simoniča in Rada Polaka, izmed katerih sta bila prva dva med ustanovitelji zadruge. Občni zbor se jih je spominjal in jim zaklical «Slava».

Vinski sejem je bil prirejen 3. t. m. Bile so prijavljene od 38 vinogradnikov štiri vrste letnika 1931., osem letnika 1932., pet letnika 1933. in 59 letnika 1934. Prirejen je bil sejem v tukajšnji dvorani. Otvoril ga je sreski načelnik g. dr. Anton Bratina. Bansko upravo je zastopal vinarski referent g. inž. Gorjup. Sejem je posetil tudi kmetijski referent g. Zorčič. Obiskalo je prireditev lepo število gostiničarjev in vinskih trgovcev iz Ljubljane, Maribora in drugih krajev dravske banovine. Bilo je sklenjenih več kupcij po 6 do 8 Din. Razstavljena vina so bila prav dobra in je sejem zlasti pokazal novi letnik, kako se razvija.

Zadružna elektrarna je imela občni zbor v novembru. V preteklem letu je morala na svojem omrežju zamenjati pretežno večino drogov z novimi. Stari niso bili impregnirani in so trajali le osem let.

Z odlokom ministrstva za prosveto je razširjena svetinjska osnovna šola v petrazrešnico. Učitelj g. Jazbec je bil prestavljen od Sv. Miklavža k Svetinjam in mu je bilo poverjeno upraviteljstvo šole. Zdaj pride k Svetinjam še učiteljski abiturient g. Jurjašević, medtem ko sta na osnovni šoli v Runču nastopila službo gg. Puhar in Tomazini, tako da imamo zdaj na obeh šolah vsa učiteljska mesta zasedena. Krajevni šolski odbor pri Svetinjah je dal v vsa tri učiteljska stanovanja napeljati elektriko.

Dne 7. t. m. se je začel od tukajšnje podružnice Kmetijske družbe prirediti pletarski tečaj. Obiskuje ga 25 učencev, izmed katerih je pet že obiskovalo take tečaje. Tečaj bo trajal 18 delovnih dni. Poučuje mojster, ki ga je poslala pletarska šola v Ptuj. Dne 27. t. m. bo v dvorani zaključek tečaja z razstavo izdelkov in razdelitvijo nagrad. Izdelujejo iz zelene in bele vrbe najrazličnejše predmete, ki se rabijo v kmetijskem gospodarstvu in gospodinjstvu.

G. Stanko Rizman, trgovec pri Sv. Miklavžu, si je pri Svetinjah zgradil novo hišo, v kateri je otvoril sredi decembra trgovino z mešanim blagom. Cesta Ivanjkovci—Stanovšak—Stanovno—Lešnica je do Stanovška popolnoma gotova in pogramozana. Do Stanovna so zemlja dela končana, a zdaj delo tam počiva. Na cesti v Lahonce zdaj 30 delavcev opravlja zemlja dela. Zelo so ljudje potrebni zaslužka. Vsakih 10 dni se delavci menjajo, a ker je mnogo potrebnih, pride malo zaslužka na osebo.

NOVICE IZ POLJANSKE DOLINE OB KOLPI.

P r e d g r a d, januarja.

Najnesrečnejše leto, kar ga pomnimo v naši lepi Poljanski dolini, je minilo. Morda bo to leto srečnejše. Začetek lanskega leta je obetal najboljše. Vse do 12. avgusta je naš kmet imel najlepše upe. Vinska trta se je šibila pod dozorevaločim žlahtnim sadom. Tudi polje in sadovnjaki so kazali, da bodo po dolgih letih vendar spet napolnjene s hrambo z živili in sodi z žlahtno kapljico. Toda 12. avgusta je strahovita toča v polovici ure uničila vse nade.

Marseilleski zločin je tudi v naši dolini povzročil globoko žalovanje. Vršile so se številne žalne svečanosti in tudi v Beogradu je bila zastopana naša dolina. Zastopala sta jo predsednik občine g. Josip Šterk in podpredsednik g. Mihael Kobe. Na praznik prvega decembra, ki smo ga lepo proslavili, smo po sv. maši vsadili lipo v spomin kralju Uedinitelju. Pod lipo smo položili v zemljo steklenico, v kateri je opisana zgodovina Poljanske doline iz leta 1934. Preden smo vsadili lipo, je tukajšnji občinski uslužbenec gospod Molec z lepimi besedami orisal pomen sajenja lipe. Po končanem govoru je gasilska godba zaigrala državno himno in oglasili so se topiči. Zatem je nastopila šolska mladina z deklamacijami pred sliko velikega pokojnika. Med ljudmi se je slišalo glasno ihtenje. Po deklamaciji

jah je prav lepo govoril predsednik občine gospod Šterk. Zahvalil se je občinstvu za tako lep obisk prireditve in pozival ljudi v teh resnih časih, ko nam je zločinec umoril dobrega vladarja, k bratski slogi.

Ob koncu novembra se je ponoči izgubil posestnik Marko Mihelič iz Sodevc, ko se je vračal iz Starega trga proti domu. Iskali so ga potem ves drugi dan domačini in gasilci ter ga našli proti večeru zdravega v nekem prepadu. Zanimivo je, da so v tem prepadu istočasno našli človeške kosti. Kolikor je znano, je pred leti izginil neki tukajšnji domačin, pa ni izključeno, da ga je zažela prav taka usoda kakor Miheliča, samo da je v tem prepadu končal življenje, kakor bi ga gotovo končal tudi Mihelič, če bi ga starotrški gasilci ne našli.

Naša občina gradi novo cesto iz Dola proti Lazam na račun podpore od toče prizadetemu narodu. Delo lepo napreduje. Le denar bo kmalu izčrpan. Zeleti bi bilo, da bi se dobila nova sredstva odkoderkoli, da bi čimprej dobili zvezo ob Kolpi do Fare in na Sušak.

PREKMURSKI GLASNIK

Mlada žrtev tihotapske strasti. Ne mine mesec, da ne bi padla kaka žrtev tihotapske strasti. Pred dnevi je postal žrtev komaj 19leten fant, Pal Jožef, iz Lipe, občina Odranci. Nedavno zvečer je prišlo čez mejo iz Madžarske več tihotapev, težko obloženih z madžarskim tobakom. Ker je bila tema, graničarji niso takoj opazili tihotapev, ti pa ne graničarjev. Tako so se tihotapeci napotili naravnost proti stražarju. Ko so ga šele v neposredni bližini zagledali, so se spustili v divji beg, ne menč se za stražarjeve klice. Graničar je uporabil orožje, kakor mu to predpisuje služba, in je ustrelil za bežičini, izmed katerih eden se je s krikom zrušil na zemljo. Drugega dne se je napotila na lice mesta komisija, ki je ugotovila, da je bilo več tihotapev, mrtve pa je obežal, kakor že povedano, Pal Jožef. Pobegli tihotapeci so delno odvrgli vtihotapljeno blago, delno pa ga odnesli s seboj. Pal, ki mu je šel izstrelak skozi pljuča ter močno poškodoval notranje dele, je imel na sebi nahrbtnik, poln tobaka. Bil je sezut in je nosil čevlje v rokah. Ubiti Pal je bil znan kot zelo strasten tihotapec. Ako bi našli vse nesrečne žrtve tihotapstva, bi jih bila dolga vrsta. Med njimi je več družinskih očetov. Vse številne doseđanje žrtve pa niso dovolj resen opomin strastnim tihotapecem, da bi pustili ta nevarni posel.

Ponesrečen ciganski vlomilski pohod. V eni izmed zadnjih noči sta bila izvršena dva drzna vlomna. Najprej so neznanci, ki jih je bilo pet do šest, vlomili v trgovino Toplaka Ivana v Lendavi. Vlomilci so bili dobro oskrbljeni z vlomilskim orodjem. S posebnim razilom so naredili na ruloju tako veliko luknjo, da se je lahko potegnul skozi njo človek, nato pa so razbili vrata in tako prišli v trgovino. K sreči pa so bili pregnani in so v naglici odnesli le 450 Din drobiža in 200 cigaret «Drava». Vlom je bil res drzen, ker so ga izvršili že okrog polnoči, ko se še pozni gostje vračajo iz kavarn, in ker je Toplakova trgovina v Glavni ulici. Pregnala sta jih dva gospoda, ki sta se tedaj vračala domov. Ko so ju vlomilci opazili, so se pognali v divji beg, da jih nista mogla videti od blizu. O vromu je bilo orožništvo takoj obveščeno. Znaki kažejo, da so bili vlomilci cigani, ki so se zadnja dni klatili okrog. Zasledovanje je bilo doslej še brezuspešno. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v Her-

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršil vse bančne posle najkvalitnejše pošni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 5064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

senjevo trgovino v Genterovcih. Kaže, da so bili vlomilci na obeh mestih isti. Toda še večje smolo so imeli vlomilci tukaj. Komaj so nasilno odprli okno na trgovini ter posvetili z električno svetilko v trgovino, je ropot zbudil trgovca, ki je s strelom iz lovske puške prepodil tatove. Ropot je zbudil tudi mlinarja iz sosednega mlina, ki je videl, kako je bežalo več ljudi v smeri proti Dobrovniku.

NAŠI NA TUJEM

NOVICE IZ ZEDINJENIH DRŽAV.

Cleveland, decembra.

V ameriskem Betlehemu je nedavno rodila Helena Robarjeva v dveh dneh dvojčke, kar je zbudilo veliko zanimanje med zdravniki. Prva deklica se je rodila na torek ob 3. zjutraj in je tehtala dva in pol kilograma, druga je pa prišla na svet v četrtek ob eni zjutraj in je bila pol kilograma težja. Robarjeva je Slovenka; kot dekle se je pisala Franciška Koprivškova.

V Chicagu je nedavno umrl brivec Anton Košmerl, star 46 let in doma iz Retja pri Loškem potoku. Zapustil je ženo in hčerko.

V začetku decembra sta odšla France Pristavec in njegov sin Rudolf iz Conemaugha na lov na jelena. Oče in sin sta se držala skupaj, drugi lovci so se pa razkropili. Nenadno jima je priteknel majhen jelen nasproti. Oče in sin sta obenem sprožila puški. Nesreča je pa hotela, da je sinov strel zadel očeta, ki je kmalu izkrvavel. Pokojni Pristavec je bil doma z Brezovice pri Borovnici. Štel je 53 let. Za njim žaluje več otrok.

V Clevelandu je postal žrtev prometne nesreče Josip Horvat. S tovariši je čakal na križišču dveh prometnih ulic na avtomobil, ki naj bi jih odpeljal na delo. Zaradi rdečega prometnega znaka je šofer avtomobil tako naglo zavrl, da je na križišču kar zaplesal. Horvat je v zadnjem trenutku opazil pretečo nevarnost; naglo je pograbil več tovarišev in jih potisnil v stran, a njega samega je zagrabil avtomobil in ga s takšno silo treščil ob tla, da je takoj umrl za poškodbami. Policija je šoferja aratirala.

Pred poroto v Clevelandu se je zagovarjala zaradi detomora 32letna Helena Novičeva. Obtožnica ji je očitala, da je takoj po porodu zadušila svojega sinčka. Novičeva je povedala, da je sama in brez vsake zdravniške pomoči v kopalnici rodila otroka in da ne bi kdo čul njegovega joka, mu je položila roko na usta. Porota je Novičevo oprostila, a obtoženka je prosila, naj jo obdrže v zaporu, češ da nima kam iti.

V premogovniku pri Bellairu je nastala nedavno eksplozija, pri kateri je bil ubit 19letni Miha Obratnović.

Po dolgi bolezni je v Clevelandu umrl Rudolf Nadbat, za katerim žalujejo žena in dva sina. Pokojnik je bil iz Ljubljane, kjer je zapustil tri brate in sestro.

V clevelandski bolnišnici je umrla Barbara Oblakova, rojena Bedekovičeva, stara 63 let.

Pred tedni je šel Avgust Samec iz Conemaugha na pogreb Janeza Maliniča. Nenadno pa mu je postalo slabo in že se je zgrudil mrtev, zadet od srčne kapi. Pokojnik je štel 54 let in je bil doma iz Vipavske doline. Zapustil je ženo in več otrok.

V Durant Cityju je umrl 38letni Alojzij Balant. Pokojnik je bil doma iz Štefana na Dolenjskem. Za njim žaluje žena, v starem kraju pa mati in sestra.

V Hoopersvilleju je umrl Janez Bric.

Iz Seim-Beifanga (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko delavsko in podporno društvo je imelo 23. decembra člansko zborovanje z obdarovanjem otrok in članov. Zbor je otvoril prvi predsednik g. Franc Anžlovar in dal besedo tajniku g. Francetu Friedauerju. Prižgali sta se dve sveči poleg slike Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in tajnik je imel govor o pokojnem vladarju. Na koncu so vsi zaklicali trikrat «Slava velikemu kralju!» in trikrat «Živel Nj. Vel. kralj Peter II.!» Naposled se za-

hvaljujemo zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi, ki nam je podprl obdarovanje, in pa tudi nemškimi oblastvom, ker ne delajo nikakih razlik pri podpiranju brezposelnih.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Pogačice. Vmesi v testo: 25 dek moke, 10 dek sladkorja z vanilijo, 12 dek sirovega masla, en rumenjak, malo soli in žličico mleka ali smetane. Vmešeno testo tanko razvaljaj in zreži z obodecem. Izrezane pogačice položi na pomazano pekačo in jih speci. Pečene pomaži z mezgo in po dve in dve skupaj zloži.

Pariške palčice. Vmesi v testo: 14 dek olupljenih in zmletih mandeljnov, 14 dek sladkorja, en beljak in malo cimta. Vmešeno testo oblikuj v debel svalk, ki ga drobno zreži in z roko zvaljaj drobne svalke kakor za valjance. Te svalke položi na pomazano pekačo in jih pomaži z ledom. **L e d :** Mešaj, da se zgosti, sedem dek sladkorja, en beljak in malo limonovega soka. S tem ledom pomaži palčice, nato pa jih speci.

Čokoladne prestice. Umesi v testo: 14 dek moke, 14 dek sirovega masla in eno jajce. Iz umešenege testa oblikuj majhne prestice, ki jih zloži na pomazano pekačo ter jih za pol ure postavi na hladno. Nato jih speci v ne prevroči pečici. Pečene in še vroče povaljaj v zribani čokoladi.

Fina torta. V skledi razmeščaj dve rebri čokolade in jo zmešaj, da se shladi; potem prideni deset in pol deke sirovega masla, deset in pol deke sladkorja ter mešaj, da narase, potem prideni pet rumenjakov, in sicer, ko je en rumenjak dobro vmešan, dodaj še drugi rumenjak in tako naprej. Ko si vseh pet rumenjakov vmešala, dodaj sneg petih beljakov in deset in pol deke zmletih lešnikov ali orehov. Zdjaj dva tortna modela dobro namaži in posuj z drobtinami. V vsak model stresi polovico testa, ga razravnaj in speci. Pečeno pusti v modelu, da se shladi, in šele hladno vzemi iz modela. Nato pa pripravi nadev. **N a d e v :** Mešaj na sopari, da se zgosti, tri jajca, deset dek sladkorja, žličico moke in žličico vanilijevega sladkorja. Ko se je krema pričela gostiti, jo odstavi in mešaj dalje, da se shladi. Posebej pa zmešaj tri rebra razmeščane čokolade in 13 dek sirovega masla, da se speni, nato primešaj še pet dek zmletih lešnikov in pripravljeno kremo. Vse skupaj dobro zmešaj in nadevaj hladno torto. Torto potem po vrhu pomaži s poljubno mezgo in jo oblij s čokoladnim ledom.

Skofovski krubek. Mešaj, da narase, 21 dek sirovega masla in 21 dek sladkorja. Potem primešaj šest rumenjakov, in sicer drugega za drugim, 21 dek moke in sneg šestih beljakov, nato primešaj še 15 dek sesekljanih mandeljnov, 10 in pol deke debelih rozin, 10 in pol deke drobnih rozin, 10 in pol deke kandiranih pomarančnih olupkov in štiri deke citronata. Vse to na kocke zrezano. Model oplahni z mrzlo vodo in ga potresel z moko. Stresi testo noter, ga razravnaj in peč približno eno uro. Pečeno in še toplo zvrni na desko, posuj s sladkorjem in postavi za dva dneva na hladno, šele potem zreži in daj s čajem na mizo.

Praktični nasveti

Če ti rada koža poka na rokah, posebno okoli nohtov, drži roke vsak večer vsaj pet minut v topli vodi in jih šele potem umij z milom. Potem odrini z nožkom ali škarjami vso kožo z nohtov in kar je trde kože, jo previdno poreži. Nato si umij roke še enkrat z milom v topli vodi, jih obrisi samo napol in dobro namaži z glicerinovim mazilom, ki ga dobiš v lekarni. Dobro je nato obleči še stare rokavice čez noč.

Kdor ima zelo mastne lase, naj si vsak večer lasišče dobro namaže s francoskim žganjem.

Če se ti roke pote, si jih večkrat čez dan umij v mlačni vodi z boraksovim milom, zvečer pa, preden greš spat, si dlani namaži s petočestornim alkoholom (dobiš v drogeriji).

Katera ima zelo mehke lase in ji ondulacija ne drži, naj si namaže, preden si jih skodra, s tole tekočino, ki si jo je dala v drogeriji zmešati, in sicer osem gramov tragantskega gumija, 16 gramov alkohola, osem gramov glicerina in 280 gramov destilirane vode. To mešanico pred uporabo vedno dobro stresi.

Umazane ovratnike pri moških oblekah takole očistiš: Zmešaj na litru vroče vode žličico salmijaka in žličico špirta. V to zmes pomakaj šop konjske žime in s tem ovratnik dobro zdrgni (krtača za to ni primerna).

ZANIMIVOSTI

× **Vojne grozote v Gran Chacu po poročilu Američana.** Še vedno se vrše boji med Bolivijo in Paragvajem. Teh bojev se je udeležil kot opazovalec tudi ameriški vojaški ataše polkovnik Sharp, ki objavlja sedaj v več časnikih Zedinjenih držav vtiske o svojih grozotnih doživljajih. Med drugim pripoveduje: «Kar sem videl v teh 30 dnevih, je bilo podobno nekakemu peklenskemu prividu. Številna telesa bolivijskih in paragvajskih vojakov, ki so jih granate raztrgale, so ležala še cele dneve po krvavih bitkah po pragozdovju Gran Chaca nepokopana. Obrabi so bili razjedeni in raztrgani od ptic roparic, a mnogo trupel je že razpadalo. Nekatera trupla so bila od leve rame do desnega boka razparana s posebnim zakrivljenim nožem, ki ga uporabljajo prebivalci Gran Chaca z neverjetno krutostjo in krvoločnostjo v bližinskem boju. Takšne nože poznajo in uporabljajo tudi Indijanci. Na tisoče teh pokončanih in v razpadanje pahnjenih trupel sem videl ležati v tamošnjih močvirjih. Tik ob meji Gran Chaca, kjer so se boji zaradi izredno izdatnih petrolejskih vrelcev vršili prav posebno ljuto, niso ležala samo gniljoča in razpadajoča trupla mrtvecev, marveč tudi ranjenci in umirajoči, ki so dan in noč in počasi ginili za posledicami ran in od žeje in lakote. Njih strahotni krik po pomoči in nastopi blaznega besnenja so bili 30 dni moji stalni spremljevalci.

× **Poroke in samomorji.** V Evropi je vsak dan 8000 porok (všteta ni evropska Rusija). Iz tega sledi, da je sklenilo lani od 1. januarja do konca oktobra zakonsko zvezo 3 milijone parov. Najmanj tretjina zakoncev je imela otroke, tako da se je povečalo število prebivalcev Evrope za 1.000.000. Tako bi se morali res vprašati, kaj bo, če se bomo tako hitro množili. Toda na drugi strani nas tolažijo samomorji. Od leta 1914. število samomorov v Evropi hitro narašča. V desetih mesecih preteklega leta je bilo v Evropi 50.000 samomorov. Značilno za evropske razmere je, da si je končalo življenje največ ljudi zaradi bede in iz strahu pred bodočnostjo. Znanstveniki se pa zanimajo tudi za celotno število ljudi na zemlji in pravijo, da znaša prirastek vsako leto pol odstotka. Leta 1930. je bilo na zemlji približno 1950 milijonov ljudi in če se prirastek ne bo izpremenil, jih bo leta 1950. okrog dve milijardi.

× **Leto žalostnih dogodkov.** Pod naslovom «Žalostno leto» našteva pariški dnevnik «Temps» žalostne dogodke, ki so se zgodili v zadnjih dvanajstih mesecih. «Čudno je,» pravi list, «da tako močni pretresljaji niso dovedli do popolnega razsula vsega sveta, ki še vedno trpi za posledicami svetovne vojne ter preživlja najhujšo gospodarsko stisko, kar jih poznajo poslednja stoletja. Treba pa je priznati sedanjemu rodu, da ni pobesil glave pod silnimi udarci usode, marveč zastavil vse sile, da se ustavi zli usodi in vztraja v borbi za ozdravljenje.» List navaja, kako sta Nemčija po 30. juniju in Avstrija po smrti kancelarja Dollfiusa krenili na pot notranje ureditve, ter piše dalje: «Tudi smrt kralja Aleksandra ni izzvala hujših posledic, kakor se je skoro z gotovostjo pričakovalo. Zlasti v tem primeru je zmagala pamet nad žalostjo in nad razpaljenimi strastmi. Zenevska resolucija je razvedrila oblačno nebo.» «Temps» razlaga dalje, kako se včasih v politiki prav iz največjega zla rodi